

Agenda – Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 3 – Y Senedd Llew Williams
Dyddiad: Dydd Mercher, 28 Chwefror Clerc y Pwyllgor
2024 0300 200 6565
Amser: 09.30 SeneddDiwylliant@senedd.cymru

Hybrid

Cofrestru cyn y cyfarfod

(09.15 – 09.30)

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

(09.30)

2 Diwylliant a'r berthynas newydd â'r Undeb Ewropeaidd: sesiwn dystiolaeth gydag undebau llafur (3)

(09:30 – 10:15)

(Tudalennau 1 – 23)

Simon Curtis, Trefnydd Cenedlaethol a Rhanbarthol ar gyfer Cymru a De-orllewin Lloegr, Equity

Andy Warnock, Trefnydd Rhanbarthol ar gyfer Cymru a De-orllewin Lloegr, Undeb y Cerddorion

Carwyn Donovan, Swyddog Negodi Cymru, yr Undeb Darlledu, Adloniant, Cyfathrebu a Theatr (BECTU)

Dogfennau atodol:

Briff Ymchwil

Ymateb Equity i'r ymgynghoriad (Saesneg yn unig)

Ymateb Undeb y Cerddorion i'r ymgynghoriad (Saesneg yn unig)

Egwyl

(10.15– 10.25)

3 Diwylliant a'r berthynas newydd â'r Undeb Ewropeaidd: sesiwn dystiolaeth gydag ymarferwyr (4)

(10:25 – 11:10)

(Tudalennau 24 – 33)

Alison Woods, Cyfarwyddwr Gweithredol, NoFit State

Stephanie Bradley, Cyfarwyddwr Gweithredol, Opera Cenedlaethol Cymru

Bill Hamblett, Cyfarwyddwr Creadigol, Theatr Byd Bach

Dogfennau atodol:

Ymateb NoFit State i'r ymgynghoriad (Saesneg yn unig)

Tystiolaeth ysgrifenedig Opera Cenedlaethol Cymru

Ymateb Theatr Byd Bach i'r ymgynghoriad ((Saesneg yn unig)

Egwyl

(11.10–11.20)

4 Diwylliant a'r berthynas newydd â'r Undeb Ewropeaidd: sesiwn dystiolaeth gydag ymarferwyr (5)

(11:20 – 12:10)

(Tudalennau 34 – 42)

Luke Hinton, Cyd-Gadeirydd, Cymdeithas yr Hyrwyddwyr Annibynnol

Dyfrig Davies, Cadeirydd, Teledwyr Annibynnol Cymru (TAC)

Dr Erique Uribe Jongbloed, Cydymaith Ymchwil, Media Cymru

Dogfennau atodol:

Ymateb TAC i'r ymgynghoriad

Tystiolaeth ysgrifenedig Media Cymru (Saesneg yn unig)

5 Papur(au) i'w nodi

(12.05)

5.1 Cysylltiadau rhyngwladol Llywodraeth Cymru

(Tudalen 43)

Dogfennau atodol:

Gwaith ymgysylltu rhyngwladol gan Weinidogion – Ionawr 2024 (Saesneg yn unig)

5.2 Diswyddiadau yn Reach

(Tudalennau 44 – 46)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Steffan Rhys, Golygydd, WalesOnline: Yr heriau y mae'r cyfryngau masnachol yn eu hwynebu – 1 Chwefror 2024 (Saesneg yn unig)

5.3 Y Bil Cyllid Llywodraeth Leol (Cymru)

(Tudalennau 47 – 48)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Gadeirydd y Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai: Y Bil Cyllid Llywodraeth Leol (Cymru): adran 20 – 2 Chwefror 2024

5.4 Honiadau am fwlio yn S4C

(Tudalennau 49 – 50)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon: Honiadau am fwlio yn S4C (Saesneg yn unig)

5.5 Y Grwp Rhyngweinidogol ar Ddiwylliant a'r Diwydiannau Creadigol

(Tudalen 51)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Ddirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth at Gadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad: Y Grŵp Rhyngweinidogol ar Ddiwylliant a'r Diwydiannau Creadigol – 5 Chwefror 2023

5.6 Y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol

(Tudalen 52)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad at Gadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad: Cytundeb Cysylltiadau Rhyngsefydliadol: Y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol – 16 Chwefror 2024

5.7 Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2024–25

(Tudalennau 53 – 64)

Dogfennau atodol:

Datganiad gan Amgueddfa Cymru: Effaith Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2024/25 – 8 Chwefror 2024

Llythyr at Ddirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth:

Effaith gostyngiadau yn y gyllideb ar gyfrff hyd braich – 19 Chwefror 2024

Llythyr gan Gyngor Llyfrau Cymru: Toriadau posibl yn y gyllideb ar gyfer y

sector cyhoeddi – 7 Chwefror 2024

Llythyr gan Cwlwm Cyhoeddwr Cymru: Toriadau posibl i'r gyllideb yn y sector cyhoeddi – 22 Chwefror

5.8 Hawliau darlledu rygbi'r Chwe Gwlad

(Tudalennau 65 – 66)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Ddirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth:

Hawliau darlledu rygbi'r Chwe Gwlad – 8 Chwefror 2024

5.9 Confensiwn UNESCO ar Ddiogelu Treftadaeth Ddiwylliannol Anniriaethol

(Tudalennau 67 – 70)

Dogfennau atodol:

Llythyr at y Prif Weinidog: Confensiwn UNESCO ar Ddiogelu Treftadaeth

Ddiwylliannol Anniriaethol – 9 Chwefror 2024

Llythyr at yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a

Chwaraeon: Confensiwn UNESCO ar Ddiogelu Treftadaeth Ddiwylliannol

Anniriaethol – 9 Chwefror 2024

5.10 Honiadau'n ymwneud ag Undeb Rygbi Cymru

(Tudalennau 71 – 75)

Dogfennau atodol:

Llythyr at Undeb Rygbi Cymru: Honiadau ynghylch Undeb Rygbi Cymru –

diweddariad cynnydd ynghylch yr Adroddiad Adolygiad Annibynnol – 9

Chwefror 2024

Gohebiaeth gan Undeb Rygbi Cymru: Honiadau ynghylch ymosodiad rhywiol

gan gyn-gyflogai – 20 Chwefror 2024 (Saesneg yn unig)

5.11 Blwyddyn Cymru ac India

(Tudalennau 76 – 77)

Dogfennau atodol:

Llythyr at Lywodraeth Cymru: Blwyddyn Cymru ac India – 9 Chwefror 2024

5.12 Cydsyniad Deddfwriaethol: Diogelu Data a Gwybodaeth Ddigidol

(Tudalennau 78 – 81)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Brif Weinidog Cymru at Gadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth,
Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad: Y Bil Diogelu Data a Gwybodaeth Ddigidol (y
Bil) – 12 Chwefror 2024

Llythyr at yr Ysgrifennydd Gwladol dros Wyddoniaeth, Arloesi a Thechnoleg:
Cofrestr Asedau Tanddaearol Cenedlaethol – 19 Chwefror 2024

5.13 Cyngor Celfyddydau Cymru: Adolygiad Buddsoddi

(Tudalennau 82 – 84)

Dogfennau atodol:

Llythyr at Gyngor Celfyddydau Cymru: Cymorth Pontio yn sgil yr Adolygiad
Buddsoddi – 19 Chwefror 2024

Llythyr at National Theatre Wales: Canlyniad yr Adolygiad Buddsoddi – 19
Chwefror 2024

6 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod hwn ac o eitemau 1 a 2 y cyfarfod nesaf, a gynhelir ar 14 Mawrth 2024

(12:05)

7 Diwylliant a'r berthynas newydd â'r Undeb Ewropeaidd: trafod y dystiolaeth

(12:05 – 12:20)

8 Hawliau darlledu rygbi'r Chwe Gwlad: Trafod y materion allweddol (2)

(12:20 – 12:25)

(Tudalennau 85 – 89)

Dogfennau atodol:

Materion allweddol

9 Darlledu Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru: Trafod yr adroddiad drafft

(12.25 – 12.30)

(Tudalennau 90 – 147)

Dogfennau atodol:

Adroddiad drafft (Saesneg yn unig)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

CEU 13

Senedd Cymru | Welsh Parliament

Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol | Culture, Communications, Welsh Language, Sport, and International Relations Committee

Diwylliant a'r berthynas newydd â'r UE | Culture and the new relationship with the EU

Ymateb gan: Equity | Evidence from: Equity

Equity welcomes the opportunity afforded by the committee to respond to this inquiry.

This submission has been prepared by Equity, the leading trade union and representative stakeholder for performers and creative practitioners in the entertainment industry. We represent over 47,000 performers and creative practitioners across the UK including actors, directors, designers, choreographers, dancers, singers, entertainers, comedians, stage management and audio artists. Our members work on stage, on TV sets, on the catwalk, in film studios, in recording studios, in night clubs, in pubs, in community settings and in circus tents.

In Wales Equity represents almost 1,700 creative workers across the sector, and through its democratic structure provides the industry body for the creative worker and its collective voice.

Following the UK's departure from the EU, our members no longer enjoy the freedom to tour and work seamlessly across the EU. The absence of explicit provisions in the UK-EU Trade and Cooperation Agreement (TCA) necessitates UK performers to adhere to regulations in each of the 27 EU Member States, which often vary. To illustrate, a UK performer must obtain a work permit to perform in Croatia, whereas no such requirement exists in France for participation in cultural events lasting less than 90 days.

The transportation of tour equipment, including musical instruments, props, and stage lighting, must align with the customs regulations outlined in the TCA. The movement of such goods may be subject to restrictions on road haulage as stipulated by the agreement.

As a consequence of exiting the EU Customs Union and the single market for services, UK touring artists are confronted with increased administrative obligations and associated costs.

What our members tell us

- 43% of Equity members report that Brexit has negatively affected their confidence in being able to find work in the arts and entertainment industry
- 31% have seen job advertisements and/or casting breakdowns asking for EU passport holders only to apply, with this number rising since the end of the pandemic restrictions on travel.
- 14% have been asked by their agent to confirm if they are an EU passport holder for the purpose of finding work.

In 2021, Equity, along with various unions, industry bodies, and MPs spanning the political spectrum, urged the UK Government to address the post-Brexit challenges. The ongoing inability of the UK Government to resolve issues faced by members working in the EU, coupled with misleading statements on progress, prompted this call.

Responding to sector requests, in August 2021, the UK Government announced that nineteen EU member states would allow visa and work permit-free short-term touring work, expanding on previous visa provisions. However, ambiguity surrounded the permission to work, with Culture Secretary Oliver Dowden's mention of work permits.

The latest update indicates that 24 out of 27 EU Member States now offer some easements for touring, including Spain. While EU artists face new administrative requirements in the UK, the asymmetrical impact of touring arrangements is evident, with UK artists encountering more challenges due to differing immigration rules.

Despite the positive trajectory in the UK-EU relationship since the Windsor Framework in February 2023, the House of Lords European Affairs Committee expressed disappointment in the lack of progress for creative professionals. In response, the UK Government claimed engagement with EU member states on bilateral terms, confirming no need for visas or work permits for short-term touring in most member states.

However, challenges persist, highlighted by the 90/180 day rule affecting UK citizens looking to work in the Schengen area. The story of Sir Bryn Terfel in January 2022 illustrates these obstacles, emphasizing restrictions on viable contracts, extra journeys, and added bureaucracy for UK workers.

<https://nation.cymru/culture/post-brexit-rules-force-bryn-terfel-into-mad-visa-dash-for-vienna-opera-performance/>

To explain, even when working on shorter contracts and/or in countries where a visa is not required, the 90/180 day rule can mean a restriction on how many of these contracts are viable within a given period, and/or necessitate extra journeys to keep within the allowed limits or to renew visas. It can also cause difficulties in traveling for holidays or visiting family for those who work in Europe on a regular basis. Even when interpreted and dealt with correctly by all parties, it presents an additional cause of bureaucracy and expense for UK workers, and in particular contributes significantly to the barriers facing those workers with the least financial resources.

The Big Freelancers Report 2023 reveals that 77.9% of respondents see Brexit as a source of uncertainty <https://freelancersmakeheatrework.com/wp-content/uploads/2023/06/FMTW-Big-Freelancers-Report-2023.pdf>

The difficulty with the UK Governments position and claim that this is some sort of positive move, is their reference to “some short-term touring” as opposed to the position prior to Brexit of unincumbered touring without the need for any visa or restriction. The narrative of the mobility of workers is not a priority as freedom of movement is at odds with the UK Governments narrative about immigration, but we simply do not accept that they either have or are moving “at pace” to seek a resolution.

There have been a numerous continued calls for action, including from their own chief negotiator Lord Frost giving evidence on two occasions that:

“...we should take another look at mobility issues.” Churchill Lecture, Zurich March 2022

“I do not see why we could not agree a narrow visa waiver arrangement covering defined categories such as musicians and actors and so on..”
Evidence to European Affairs Committee October 2022

The DCMS Select Committee's Report *Promoting Britain Abroad* published in October 2022 called for a negotiation of a similar waiver, stating that:

The [UK] Government's strategy of agreeing bilateral agreements with EU member states for performers touring the EU is failing to address the industry's needs. The [UK] Government should negotiate an agreement

with the EU to provide a single-entry document for performers to submit to any EU Country they wish to visit.”

Since then, there have been recent reports from the Lords' European Affairs Committee, referenced above, and the UK Trade & Business Commission calling for UK Government action to resolve the barriers to touring created by the TCA.

Despite all this, very little has changed for the creative industries since the UK left the EU. The barriers to work remain and the fact that the UK Government has time and time again chosen not to act on the issues facing such an economically important sector in the UK, and most importantly in Wales, is quite simply disgraceful.

With a General Election approaching, Equity urges the next UK government to urgently resolve issues for creative practitioners touring in Europe. This includes introducing 'arts exemption' provisions in the UK-EU Trade and Cooperation Agreement. Additionally, Equity calls for a roadmap to reach the European average of spending 0.5% of GDP on the arts and entertainment industry, compensating for the £170m lost in European cultural funding post-Brexit. This could result in an additional £6bn in UK spending on the creative sector, with the request for the Welsh Government to pass on the subsequent Barnett consequential to support the arts in Wales through Arts Council of Wales and Creative Wales.

Equity would be more than willing to give further oral evidence to expand on any of the above should the opportunity arise during your inquiry.

Simon Curtis
National Official for Wales
27th October 2023

Introduction

The Musicians' Union (MU) is the trade union for musicians in the UK, with over 33,000 members working across the UK in all sectors of the music business.

Evidence

This document is an extension of the UK Music submission to this consultation, which the MU fully supports as a UK Music member, and includes further information based on our experience of helping members to navigate the new trading arrangements between the UK and the EU.

Firstly, it is very clear that the new post-Brexit system is much more complex for everyone involved in the music industry to navigate. Members almost never sought guidance from us on performing in the EU before Brexit except in relation to specific contracts, terms, and fees, but we now have many pages of advice for members on our website,¹ as well as resources like webinars² and interactive flow charts.³ We also regularly receive queries from members seeking advice on performing in the EU in addition to this guidance, and have now appointed a Head of International to fully support members in this area.

Part of the reason for this complexity is the need to navigate the caveats and complex details in the arrangements and guidance for working in the EU. Examples of this include the specific requirements for working in the EU (e.g. in relation to work permits and documentation), which are different in certain countries; the carnet system, which is complex and expensive; the guidance around travelling with "portable music instruments";⁴ the procedures for using "splitter vans" to transport instruments;⁵ and the advice on transporting merchandise.⁶ We also know that members have experienced unexpected issues when travelling, including at Holyhead port, that seem to be the result of the interpretation or understanding of relevant guidance varying between officials.

These issues add significant uncertainty and costs to the process of working in the EU, particularly for grassroots, independent, and publicly funded artists and organisations that make up the majority of the Welsh music industry. It is much

¹ <https://musiciansunion.org.uk/working-performing/working-overseas/working-in-the-eu>

² <https://www.youtube.com/watch?v=TaBJudK-aLQ>

³ <https://musiciansunion.org.uk/working-performing/working-overseas/working-in-the-eu/flowchart-guide-to-working-in-europe>

⁴ <https://musiciansunion.org.uk/working-performing/working-overseas/working-in-the-eu/travelling-with-portable-musical-instruments>

⁵ <https://musiciansunion.org.uk/working-performing/working-overseas/working-in-the-eu/splitter-vans-to-transport-instruments>

⁶ <https://musiciansunion.org.uk/working-performing/working-overseas/working-in-the-eu/transporting-merchandise>

harder for independent musicians living and working in Wales, as well as Wales-based labels, managers, and venues, to work in the EU and with EU-based artists and companies than it was. However, major labels and large companies that tend to be based in London will usually find these problems easier to navigate and afford. These issues relating to the UK's new relationship with the EU therefore make it harder to sustain a thriving music industry in Wales, and there must be improvements to the UK's trading arrangements with the UK over time, to enable music and the broader creative industries to thrive in Wales. It's also important to note, in relation to these challenges and the Committee's recent report on the creative industries workforce, that musicians, especially in the grassroots or "commercial" areas of the industry, are often even more independent and isolated than workers in other areas of the creative industries, such as those working on film and TV productions. This can make the stress, costs, and work of problems such as complying with the requirements to work in the EU even more difficult to manage.

We endorse the recommendations in the UK Music submission and look forward to supporting the Committee's ongoing work in this area.

CEU 01

Senedd Cymru | Welsh Parliament

[Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol](#) | [Culture, Communications, Welsh Language, Sport, and International Relations Committee](#)

[Diwylliant a'r berthynas newydd â'r UE](#) | [Culture and the new relationship with the EU](#)

Ymateb gan: NoFit State Community Circus | Evidence from: NoFit State Community Circus

The Committee is considering the impact of the UK's exit from the EU on the culture sector and would like to understand your views on the following:

Introduction and context

NoFit State is a touring company that brings artists from all over the world to come and work in Wales, and we tour work created in Wales all over the world. Our experience is confined to live performance.

Prior to Brexit and Covid we made the strategic decision that we would not tour to countries on the other side of the world, (the Americas, Australasia), because the environmental impact of such work could no longer be justified. In 2023 we undertook our first international tour (France, Belgium, Czech Republic) since Brexit and Covid.

1. The impact of the new relationship on artists and creative workers touring and working cross-border (including touring and working in Wales).

This has become a very significant issue – both for artists from EU countries coming into Wales to work – and for Welsh companies touring internationally.

- a) EU nationals coming into Wales. NoFit State will typically invite up to 20 artists a year to come into Wales to work. Contracts may range from a week or two to take part in creative exchanges or creative development projects to up to 6 or 7 months for a full tour. Prior to Brexit we were a registered sponsor (with a Tier 5 Creative and Sporting license) to enable us to employ non-EU artists. The same system now applies to EU citizens as well. Prior to

Brexit we might issue 2 or 3 certificates of sponsorship a year. We are now issuing approximately 20 certificates a year.

In addition to visa costs, we also have to pay the NHS surcharge for all artists for whom we issue a certificate of sponsorship. A few years ago this cost was £200 a year for non-EU citizens (EU citizens were covered under an EU wide reciprocal health insurance scheme). The cost is now £1,035 per person a year and we are required to take out a full year cover even if the contract is only for a short period.

Further, we should not underestimate the reputational damage that Brexit has done and the impression that has been created that people from other countries are not welcome here. It is difficult to quantify the impact of this both on people's willingness to come here and the willingness of partners from other countries to invite Welsh artists and companies to perform in their programme.

- b) International touring – although still possible – has become extremely challenging.

By leaving the EU the UK is no longer covered by a variety of international bilateral treaties signed between the EU and external countries or by internal EU co-operation agreements. These include double taxation and cultural exchange treaties in addition to the many benefits created by the single market. The Westminster government has shown little if any interest in resolving these challenges.

For example, we had to sign a contract with our French presenting partner saying that we would be liable for French with-holding tax if the French Festival was unable to persuade the French tax authorities that we shouldn't be charged.

In order to be allowed to perform in Prague in 2023 we and the Festival that had invited us needed to produce letters from both the Czech Ministry of Culture and DCMS officials saying that the performances were taking place under the auspices of a Treaty signed between the UK government and the government of the 'Czechoslovak Federal Republic' signed in 1990. Fortunately, our MP, Jo Stevens, was both active and effective in helping us to get the necessary letters. The fact that a politician needed to become

directly involved in helping to facilitate performances in Europe reveals the scale of the challenges now faced.

In addition, because of the '90 day rule' (a UK citizen can only spend a maximum of 90 out of every 180 days in the EU without visas and work permits) we were forced to turn down bookings for summer 2023 with an estimated loss of income of circa £120,000 and a reduced gross profit on the tour of circa £40,000.

It is now necessary to have a 'carnet' to transport items into and out of the EU. A carnet is in effect a passport for goods not designed for resale – such as set, costumes, technical equipment. Each item needs to be logged with an individual code per item, where and when it was purchased, and the purchase price. For NoFit State building this list requires a specific resource management system and takes 6 people 3 weeks work to compile. The direct cost of securing the necessary paperwork and insurance (insurance against providing false information and indemnifying ferry companies etc) is circa £17,000. The total cost of a carnet for NFSC is therefore circa £28,000.

A wide range of outstanding systemic issues remain, particularly around the lack of robust and integrated IT systems at UK ports, the absence of a central source of accurate and up to date information, lack of knowledge of new systems and regulations amongst Customs and Excise and Border Force staff, and gross both over and understaffing of facilities and offices in the UK.

Three of our trailers were held for 2 weeks each at the Tilbury Docks when they returned to the UK. It took one member of NFSC staff about three weeks of liaison between different officials in different offices to get the three trailers released. It is still not clear why they were held and officials on the ground were equally unclear at the time as to what the problem was – simply computer says 'no'. In the end we think that an official simply decided to over-ride the computer system.

2. The impact of new trading arrangements relating to cultural activity.

3. The availability of guidance and support for the sector relating to the new relationship between the UK and EU

This is extremely poor. Information provided on the Government website is frequently out of date or inaccurate and fails to provide detailed information about the different rules as they apply to each EU country.

One member of staff spent a very considerable proportion of their time trying to get clarity about the different rules as they apply in different countries for many months prior to our 2023 tour.

As a result, a smaller company with limited resources or experience of international touring would probably decide it was no longer worth it and it is now virtually impossible for anyone to respond rapidly to opportunities as they arise.

4. The impact on access to funding programmes and networks

Isn't really relevant to us.

5. Any changes to the UK-EU relationship that might improve cross-border working for the culture sector

Creating a single market for cultural and educational activities and events with free movement for people and items involved in the cultural and educational sectors.

Revoking the '90 day rule' for cultural workers and companies.

Any other views

Annwyl Aelodau,

Ymhellach i'n Tystiolaeth Ysgrifenedig a gyflwynwyd ym mis Hydref 2023, a chyn inni gynnal ein sesiwn gyda chi ar 28 Chwefror, amgaeaf dystiolaeth ysgrifenedig ychwanegol.

Yn ein cyflwyniad cyntaf, cynhwyswyd rhai enghreifftiau o faterion a oedd wedi codi o ganlyniad i'r ffaith bod y DU wedi gadael yr UE. Ers y cyflwyniad hwnnw, mae materion eraill wedi dod i'n rhan a allai gynnig cyd-destun pellach er mwyn dangos y costau a'r effeithiau gweithredol parhaus ar ein sector.

1. Cydgynyrchiadau

Ar hyn o bryd, rydym yn gweithio gyda Brno National Theatre (Y Weriniaeth Tsiec) i gydgyhyrchu cynhyrchiad newydd o'r opera *Dalibor* gan Smetana, a agorodd yn Brno ar 2 Chwefror. Ar ôl i'r cynhyrchiad ddod i ben yn Brno, mae'r contract cydgynhyrchu yn golygu y bydd yn rhaid inni wneud cynlluniau i gludo'r cynhyrchiad (y set a'r gwisgoedd ac ati) i'r DU. Cyn Brexit, byddai'r dasg hon wedi bod yn gymharol syml; ond yn awr, rhaid inni weithio yn ôl rheolau mewnforio. Mae hyn yn golygu gwaith gweinyddol ychwanegol a chostau ychwanegol i ni.

Ar gyfartaledd, mae'r adran yn gorfod treulio o leiaf 40 o oriau ychwanegol fesul llwyth a thrwydded ar gyfer mewnforyn dros dro i'r UE. O ran costau, rhaid prynu gwarantau bond a thrwyddedau sydd, fel arfer, oddeutu £750 fesul dogfen. Ond yn waeth o lawer na hyn, nid ydym bellach yn bartner deniadol i dai opera Ewrop gan fod yn rhaid trosglwyddo'r costau hyn i'r cleient.

Dyma enghraifft o'r modd yr arferem weithio cyn Brexit: Rhwng 2018 a 2020, fe wnaethom gydgyhyrchu tair opera gan Verdi gyda Theater Bonn (Yr Almaen). Yn sgil y bartneriaeth hon, bu modd inni greu tri chynhyrchiad newydd, ond bu modd rhannu'r gost rhyngom ni a'n partner cynhyrchu. Gan fod y cynyrchiadau'n agor ar wahanol adegau ym mhob tŷ opera dros y tair blynedd, bu'n rhaid cludo'r setiau yn ôl a blaen yn rheolaidd ar draws ffiniau, ac ni chafwyd unrhyw broblemau o ran trwyddedau na ffioedd mewnforyn/allforyn. Ar ôl Brexit, ni fyddai'n ymarferol inni lunio trefniant o'r fath gyda thŷ opera yn Ewrop oherwydd y costau ychwanegol a'r gwaith gweinyddol ychwanegol sydd bellach yn ein hwynebu.

Yn hanesyddol, mae cydgynyrchiadau wedi bod yn ffordd greadigol a chost-effeithiol o gynhyrchu operâu newydd a chreu cysylltiadau â thai opera eraill. Er ein bod yn cydgynhyrchu'n llwyddiannus gyda thai opera yn y DU hefyd, mae cyfyngiadau'n perthyn i'r arfer hwn gan fod llai o gwmnïau i'w cael yn y DU. Rydym yn wynebu mwy a mwy o heriau wrth gydgyhyrchu gyda thai opera yn Ewrop, ac mae'r rhwystrau o ran cydweithio rhwydd a rhad yn golygu bod ein partneriaid Ewropeaidd yn cydnabod ei bod yn anos iddynt weithio gyda thai opera o'r DU.

2. Mewnforio offer

Ar hyn o bryd, rydym yn llwyfannu *Death in Venice* gan Britten, sef cynhyrchiad newydd a gynhyrchwyd gan weithdy adeiladu setiau WNO, sef Cardiff Theatrical

Services (CTS). Rydym yn cydweithio â NoFit State ar y cynhyrchiad hwn. Mae'r cwmni hwnnw'n darparu perfformwyr awyr; lleolir y perfformwyr hyn yn yr UE. Ar gyfer eu perfformiadau, mae'r perfformwyr yn defnyddio offer arbenigol, yn cynnwys harneisiau. Oherwydd eu gwaith ar gyfandir Ewrop cyn ymuno â ni, bu'n rhaid inni dalu ffioedd tollau i ryddhau eu hoffer arbenigol o'r Almaen i'r DU. Arweiniodd hyn at 2 awr o waith papur ac amser gweinyddol ychwanegol, a hefyd codwyd ffioedd tollau a thrafod ychwanegol a oedd yn cyfateb i oddeutu 30% o'r gwerth cyffredinol.

Cyn Brexit, ni fyddai'r gwaith o gludo offer y perfformwyr o'r UE i'r DU wedi arwain at waith papur na ffioedd o gwbl.

3. Cleientiaid Masnachol

Mae Cardiff Theatrical Services (CTS) yn enwog drwy'r byd am adeiladu setiau. WNO sy'n berchen yn llwyr ar y cwmni hwn. Yn ddiweddar, rydym wedi sylwi bod cleientiaid o'r UE yn gyndyn o roi contractau inni oherwydd ofnau'n ymwneud â thollau mewnfurio. Mae cleient diweddar y buom yn gweithio gydag ef i ddarparu setiau ar gyfer digwyddiad mawr yn Arena O2 Llundain wedi penderfynu chwilio'n fwy lleol am gostau ar gyfer yr un cynhyrchiad, felly go brin y cawn contract ar gyfer cyflenwi setiau cyfwerth â'r cynhyrchiad yn yr UE. Yr incwm cyffredinol yn Llundain oedd £500k; mae'r swm hwn yr un faint â'r swm cyfatebol yn yr Iseldiroedd ar gyfer yr un cynhyrchiad a fydd, o bosibl, yn cael ei roi i adeiladwr setiau o Ewrop yn awr.

Yn gyffredinol, ymddengys yn awr ei bod yn haws ac yn symlach inni fasnachu â'r Unol Daleithiau, gan fod y farchnad honno yn fwy cyfarwydd â masnachu â'r DU yn hytrach na'r rhan fwyaf o wladwriaethau Ewrop.

4. Rheolau fisa

Ar hyn o bryd, caiff cerddorion eu rhestru fel gweithwyr crefftus ar [Restr y DU o Alwedigaethau lle ceir Prinder](#) (Rhif 3415). Yn ddiweddar, rydym wedi recriwtio canwr sielo o'r Eidal i ymuno â'n Cerddorfa. Yn ogystal â gorfod talu ffioedd fisa i'w recriwtio trwy gyfrwng fisa Gweithiwr Crefftus, rhaid inni hefyd dalu gordal blynyddol i'r GIG, sydd wedi cynyddu 66% i £1,035 (6 Chwefror 2024) – swm sylweddol iawn.

Dan reolau fisa newydd a ddaw i rym ar 4 Ebrill 2024 ac a fydd yn cynyddu'r trothwy isafswm cyflog ar gyfer Gweithwyr Crefftus o £26,200 o £38,700 y flwyddyn, ni fyddem wedi gallu recriwtio'r cerddor dan sylw gan fod y swm hwn yn uwch na throthwy cyflog ein Cwmni ar gyfer y rôl hon. Yn wir, byddai cyflogau pob un o'n cerddorion yn is na'r trothwy hwn, ac eithrio Prif Chwaraewyr Adrannau.

Yn ôl cynigion a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU ym mis Rhagfyr 2023, bydd y Rhestr o Alwedigaethau lle ceir Prinder yn cael ei disodli ym mis Ebrill 2024 gan Restr Cyflogau Mewnfudo newydd mewn ymdrech i leihau mudo net. Mae hyn yn destun pryder inni, oherwydd os caiff cerddorion eu tynnu oddi ar y rhestr o alwedigaethau lle ceir prinder, bydd hynny'n cyfyngu mwy fyth ar ein gallu i recriwtio'n rhyngwladol ac fe allai gyfyngu ar ansawdd ensembles WNO.

Cyn Brexit, ni fyddem wedi gormod mynd trwy'r broses Fisa o gwbl ar gyfer recriwtio artistiaid o'r UE. Mae pwysau ychwanegol o'r fath yn gyfuniad o Brexit a newidiadau yn neddfwriaeth bresennol y DU.

Opera Cenedlaethol Cymru

Senedd Cymru | Welsh Parliament

Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol | Culture, Communications, Welsh Language, Sport, and International Relations Committee

Diwylliant a'r berthynas newydd â'r UE | Culture and the new relationship with the EU

Ymateb gan: Theatr Byd Bach | Evidence from: Small World Theatre

Small World Theatre

The impact of the new relationship on artists and creative workers touring and working cross border (including touring and working in Wales).

Brexit makes everything complicated, costly and time consuming.

Touring has become more expensive on many fronts: with increased ferry costs, ATA Carnet charges, fuel consumption and our impact on the planet.

Using an ATA Carnet creates more work for the team (an additional 2-3 days for an administrator or tour manager to navigate the system and complete the overly complicated paperwork). Customs and Excise advice available in the UK is geared towards commercial companies.

The impact of the new trading arrangements relating to cultural activity.

With all the disadvantages of this change it is as if a 'Cultural Iron Curtain' has fallen. It is impacting on creative thought, ambition, innovation, and aspiration. The desire to share and learn, to exchange and prosper, to make meaningful links and to bridge divides has been squashed and tempered.

Wales is lumped in with the whole Brexit ethos. This schism creates yet more obstacles for Welsh artists to deal with in accessing EU audiences. This may limit how we showcase our unique culture and perspective on Global matters.

Trading arrangements are not just financial; the exchange of ideas is crucial to a viable future where artists, musicians and theatre makers develop concepts and visions with EU partners to create a world worth living in.

The availability of guidance and support for the sector relating to the new relationship between the UK and EU.

Searching for guidance, arranging a multi-country tour and administrating the paperwork is a large amount of time and extra expenses which makes touring too daunting to contemplate for a small arts organisation or individual artists. Cultural exchanges will be too complicated and too expensive to even contemplate. We just won't see the quality and variety of EU or world artists in our country.

Using an ATA Carnet

We struggled to find an organisation or advisor that would help. Information online is geared towards commercial companies and not-for-profit companies like ours seemed to be at a disadvantage. We were given several bits of wrong information at the beginning, and Customs and Excise staff seemed reluctant to give us advice in case it was wrong.

We began by enquiring about Duplicate Lists to save cost, but after several days of enquiries, we took the advice of Wales Arts international and applied for a carnet. (Duplicate Lists were suggested by the UK but they are not recognised at an international border).

Fortunately, we discovered the name and number of the International Documentation Manager in Birmingham Chamber of Commerce, who was incredibly helpful. We were able to pay the lowest cost and complete the transaction in time to receive the paperwork by post and performance in a cross-cultural exchange in Ireland.

Notes:

The Arts Council of Wales were able to support us by referring us to Wales Arts International. Katie took a genuine interest in our case and shared industry knowledge with us. This set us off on the right track.

It was more helpful speaking to Customs and Excise in Ireland than in the UK - they seemed more aware of the process and more willing to share information.

We were asked by Customs and Excise UK staff to report back once we had worked out what to do. Often people said things off the record. Staff are angry that their workloads have increased, and they wonder where the extra revenue is going.

The impact on access to funding programmes and networks

It can feel that Wales, Scotland and Northern Ireland are competing for funding that replaces EU funds. We also feel that we are disadvantaged by England-based artists.

EU funding criteria was focussed and impactful. As a company based in Cardigan, we saw our local work benefitting some of the communities in the most deprived areas in Wales. The competition is now so great when applying to charitable organisations and trusts, that many excellent projects fail to happen.

Any changes to the UK-EU relationship that might improve cross border working for the cultural sector.

It would make things better if Wales could re-join the EU.

CEU 11

Senedd Cymru | Welsh Parliament

Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol | Culture, Communications, Welsh Language, Sport, and International Relations Committee

Diwylliant a'r berthynas newydd â'r UE | Culture and the new relationship with the EU

Ymateb gan: Teledwyr Annibynnol Cymru (TAC) | Evidence from: Welsh Independent Producers (TAC)

Ymateb Teledwyr Annibynnol Cymru (TAC) i ymchwiliad Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol y Senedd i Ddiwylliant a'r berthynas newydd â'r UE

Hydref 2023

Gwybodaeth am TAC

1. Mae TAC (Teledwyr Annibynnol Cymru) yn cynrychioli'r sector cynhyrchu teledu annibynnol yng Nghymru. Mae ein sector yn gydran sylweddol o'r diwydiannau creadigol, yng Nghymru ac yn y DU yn gyffredinol, gyda Chaerdydd yn unig yn cael y trydydd clwstwr ffilm a theledu mwyaf yn y DU¹. Mae ein sector yn darparu manteision economaidd, cymdeithasol a diwylliannol drwy ddarparu cynnwys creadigol. Mae oddeutu 50 o gwmnïau yn y sector yng Nghymru, yn amrywio o fasnachwyr unigol i rai o'r prif gwmnïau yn niwydiant cynhyrchu'r DU. Maent yn cynhyrchu cynnwys ar gyfer y BBC, ITV, Channel 4, Channel 5 a Sky yn ogystal â darlledwyr a llwyfannau masnachol eraill. Mae ein cwmnïau sy'n aelodau yn cynhyrchu bron yr holl gynnwys teledu a

¹ <https://www.cardiff.ac.uk/cy/news/view/2510538-cardiff-has-third-largest-film-and-tv-cluster-in-uk,-study-shows>

chyfryngau ar-lein gwreiddiol ar gyfer y darlledwr Cymraeg S4C, ac amrywiaeth o gynyrchiadau radio ar gyfer y BBC.

Ymatebion i feysydd diddordeb y Pwyllgor

- **Effaith y berthynas newydd ar artistiaid a gweithwyr creadigol sy'n teithio ac yn gweithio ar draws ffiniau (gan gynnwys teithio a gweithio yng Nghymru)**
2. Yn gyffredinol mae wedi dod yn anoddach i'r rheini sy'n gweithio yn y diwydiannau creadigol deithio yn ôl ac ymlaen i'r UE, gydag agweddau fel y gofynion fisa newydd yn golygu mwy o amser a mwy o gost. Mae hyn yn ei dro yn ei gwneud yn afresymol mewn rhai amgylchiadau i geisio cyflogi talent o'r UE, gan ei fod yn arwain at gost anghymesur yn enwedig o ystyried maint cymharol fach llawer o gwmnïau yn y diwydiannau creadigol.
 3. Mae un o'n haelodau wedi adrodd bod ymadawiad y DU â'r UE wedi creu problemau mawr ac opsiynau criw cyfyngedig ar gyfer cynyrchiadau VFX (effeithiau gweledol):

“Yn y gorffennol, roeddem yn cyflogi staff yr UE a'r AEE yn rheolaidd ar fyr rybudd, ac roeddem yn gallu symud i Gaerdydd yn rhwydd, a gweithio yn ein stiwdio VFX. Gwnaeth hyn ein helpu i gystadlu â stiwdios Llundain gan fod criw o'r tu allan i'r DU yn fwy agored i weithio yng Nghymru, tra bod mwyafrif y criw o'r DU ond eisïau gweithio yn Llundain, yn enwedig ar brosiectau tymor byr. Mae gweithio o bell wedi lleihau'r effaith, ond dim digon i wneud iawn am hyn yn llawn.”

“Nawr, wrth logi talent yr UE, mae'r fiwrocratiaeth a'r amserlenni ychwanegol wedi effeithio arnom yn fawr. Mae pob achos yn wahanol yn dibynnu ar genedligrwydd, a rhaid i ni sicrhau bod gennym yr hawl gywir i weithio dogfennau, cael codau rhannu ar gyfer ein ffeiliau, ac os ydym wedyn eisïau cadw talent yn y tymor hwy, mae'n rhaid i ni edrych ar nawdd sy'n dod ar gost yn dibynnu ar genedligrwydd a rôl. Mae'r broses yn llawer mwy cymhleth a chynnil.”

“Fe wnaeth y sector hefyd elwa o ffrydiau incwm ar gyfer mentora VFX o gynlluniau fel y Cross Channel Film Lab a ariannwyd gan yr UE ond a gaewyd ar ôl Brexit.”

4. Mae hefyd yn werth ystyried, yn ychwanegol at yr anawsterau ymarferol, efallai fod canfyddiad bod y DU yn llai croesawgar i dalent o'r UE. Cyfeiriodd adroddiad gan Ganolfan Polisi a Thystiolaeth y Diwydiannau Creadigol (PEC) ar y mater o gael mynediad at dalent ar ôl i'r DU adael yr UE at lawer o sefydliadau creadigol ledled y DU sy'n nodi bod y DU yn gyffredinol yn cael ei hystyried yn llai croesawgar a chynhwysol, gan weithredu fel rhwystr i recriwtio talent o'r UE².

² [Migration and accessing talent in the Creative Industries. Creative Industries PEC. Mawrth 2023, t29, para 4.3.4](#)

- **Effaith trefniadau masnachu newydd sy'n ymwneud â gweithgarwch diwylliannol**
5. Er nad ydym yn ymwybodol o lawer o ffigurau ar gael yn eang ar effaith gyffredinol gadael yr UE ar y diwydiannau creadigol, nodwn fod y PEC Creadigol wedi nodi yn ei adroddiad 'State of Creativity' yn 2023 fod "Ymchwil a gyflawnwyd ... yn awgrymu'n betrus rhwng 2016 a 2019, gallai canlyniad refferendwm Brexit a'r ansicrwydd a greodd i fusnesau a oedd yn masnachu â'r UE fod wedi lleihau allforion gwasanaethau creadigol 15%".³
 6. Fodd bynnag, yn y farchnad teledu yn benodol, roedd y toriad mewn cynhyrchiant a achoswyd gan COVID wedi arwain at ostyngiad mewn allforion, ond mae'r adroddiad ar allforion teledu ar gyfer 2021-22⁴ yn dangos bod twf wedi bod yn y farchnad ar ôl y pandemig gyda rhai tiriogaethau Ewropeaidd yn cynyddu, er enghraifft Ffrainc, yr Eidal a'r Almaen (er nad yw Ffrainc a'r Eidal eto yn dychwelyd i lefelau cyn Covid). Drama wedi'i sgrïptio yw'r prif genre ar gyfer allforion ac felly rydym yn croesawu'r gefnogaeth i'r genre hwnnw yng Nghymru gan S4C, Cymru Greadigol, y BBC a hefyd Netflix, a oedd yn comisiynu *Sex Education* a sioeau eraill ac sydd hefyd wedi prynu *Dal y Mellt*, y sioe Gymraeg gyntaf ar Netflix – mae'r sioe bellach wedi cael ei chomisiynu ar gyfer ail gyfres.
 7. Fodd bynnag, ar ôl y pandemig mae'r cynnydd yn y galw am gynnwys wedi arwain at brinder sgiliau, fel y tynnwyd sylw ato mewn adroddiadau amrywiol ar sgiliau'r diwydiannau creadigol yng Nghymru, gan gynnwys adroddiad mis Hydref ar weithlu'r diwydiannau creadigol o bwllgor cyfryngau'r Senedd⁵.
 8. Ar gyfer y DU yn gyffredinol, mae Screenskills wedi rhagweld⁶ "erbyn 2025, bydd angen buddsoddiad blynyddol o rhwng £95.1 miliwn a £104.3 miliwn i fodloni gofynion hyfforddi'r gweithlu cynhyrchu ffilm a theledu HETV. Nid yw hyn yn cynnwys costau unrhyw leoliadau gwaith a allai gyd-fynd â rhaglenni hyfforddi dwys". Mae hefyd yn datgan "gan fod symudiad rhydd o'r Undeb Ewropeaidd (UE) wedi dod i ben erbyn hyn, nid yw'r gronfa o dalent o'r UE a oedd ar gael i liniaru prinder ym marchnad lafur y DU ar gael mwyach. Mae hyn yn debygol o arwain at fwy o bwysau ar swyddi".
 9. Mae TAC ac eraill yn y sector yn gwneud ein gorau i wrthsefyll yr effeithiau hyn, er enghraifft drwy bartneriaeth hyfforddi TAC-S4C, sydd wedi cynnal 102 o gyrsiau gyda 1,497 o gofrestrïadau ers ei sefydlu yn 2019.
 10. O ran y cytundebau masnach newydd â gwledydd y tu allan i'r UE, er nad yw clyweledol bob amser yn cael ei gynnwys yn y trefniadau, mae'n bwysig sicrhau nad oes unrhyw gytundebau newydd yn cynnwys gwanhau diogelu IP neu annog cynnydd sylweddol

³ [The State of Creativity. Creative Industry Policy & Evidence Centre, 2023, p17](#)

⁴ [UK TV Exports Report 2021-22. Pact/Fremantle/BBC Studios/ITV Studios/All3Media/3Vision](#)

⁵ [Y tu ôl i'r llenni: gweithlu'r diwydiannau creadigol yng Nghymru. Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol, Hydref 2023, t15-16](#)

⁶ [Forecast of labour market shortages and training investment needs in film and HETV production. Screenskills with BFI, Nordicity, Saffery Champness, Jun 2022 p23](#)

mewn cynnwys teledu wedi'i fewnforio, a fyddai'n cael effaith ar allbwn diwylliannol a sector cynhyrchu'r DU/Cymru ei hun.

11. Ar ôl i ni adael yr UE, mae'r DU yn dal yn rhan o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Deledu Trawsffiniol, sy'n golygu bod cynnwys y DU yn dal i elwa o'r gofyniad bod rhaid i ddarlledwyr teledu sicrhau bod 10% o'u cyllideb yn cael ei neilltuo ar gyfer cynnwys sy'n tarddu o wlad sydd wedi llofnodi Confensiwn Ewropeaidd ar Deledu Trawsffiniol y CE a bod rhaid i wasanaethau ar-alw sicrhau bod 30% o'u catalog yn cynnwys gwaith Ewropeaidd o'r fath. Felly, mae'n bwysig bod y DU yn parhau i fod yn rhan o'r Confensiwn hwn.

- **Argaeledd canllawiau a chymorth i'r sector sy'n ymwneud â'r berthynas newydd rhwng y DU a'r UE**

12. Er bod cyfyngiadau teithio newydd yn gallu achosi problemau, mae cwmnïau cynhyrchu teledu o Brydain yn dal i allu mynychu'r marchnadoedd rhyngwladol ac mae TAC wedi bod yn gweithio gydag Adran Busnes a Masnach y DU i sicrhau bod cwmnïau yng Nghymru yn gallu cael gafael ar gymorth Llywodraeth y DU a hefyd yn dysgu gan y rheini sydd eisoes yn gweithio yn y marchnadoedd rhyngwladol, o fewn a thu allan i'r UE. Cynhaliodd TAC, DBT ac S4C ddigwyddiad 'Concro'r Byd' ar y cyd ym mis Mawrth eleni, gan ddod â chynhyrchwyr, dosbarthwyr, cyllidwyr ac eraill at ei gilydd i siarad am strategaethau a chymorth allforio. Byddwn yn cynnal digwyddiad arall o'r fath yng Ngogledd Cymru ym mis Tachwedd.

13. Rydym hefyd yn cysylltu'n rheolaidd â Llywodraeth Cymru/Cymru Greadigol/Ffilm Cymru Wales, sy'n gweithio i annog mwy o gyd-gynrychiadau rhyngwladol ac i ddenu mwy o gynrychiadau teledu a ffilmiau o'r radd flaenaf i Gymru, mewn cydweithrediad â Chomisiwn Ffilm Prydain ac eraill.

14. I'r perwyl hwn, rydym yn falch o weld cyflwyno cynlluniau fel Sinema Cymru, a ddatblygwyd rhwng Cymru Greadigol, S4C a Ffilm Cymru gyda'r nod o gefnogi ffilmiau Cymraeg sydd â photensial sgrîn fawr rhyngwladol. Mae Cymru Greadigol hefyd wedi darparu cyllid cynhyrchu ar gyfer dwy ddrama newydd, *Men Up* (Boom Cymru) a *Tree on a Hill / Pren ar Y Bryn* (Fiction Factory). Yn ddiweddar hefyd cafwyd arddangosfa a noddwyd gan Cymru Greadigol i 35 o gynrychiolwyr o asiantaethau cyllido Ewropeaidd, a gynhaliwyd gan Ffilm Cymru Wales.

- **Yr effaith ar fynediad at rwydweithiau a rhaglenni cyllido**

15. Mae colli mynediad at raglen MEDIA Ewrop Greadigol yr UE wedi arwain at golli buddsoddiad mewn cynrychiadau teledu a ffilm yn y DU gan yr UE a lleihau'r gallu i gydweithio a hyrwyddo cynnwys Ewropeaidd ar y cyd i weddill y byd.

16. Rhwng 2014–2020, derbyniodd y DU €68 gan raglen Ewrop Greadigol⁷. Er bod y DU (drwy'r Gronfa Sgrîn Fyd-eang) a llywodraethau Cymru wedi bod yn rhoi adnoddau i

⁷ [Impacts on Arts and Culture. UK in a changing Europe, April 2001](#)

wahanol agweddau ar ddarparu sgiliau, datblygu teledu/ffilm ac ati, nid yw'n glir a fydd mentrau fel y Gronfa Sgrîn Fyd-eang yn cael eu cynnal o un flwyddyn i'r llall ac felly gallai colli cyllid yr UE yn barhaus, serch hynny, gael effaith negyddol ar y cyllid sydd ar gael.

17. Mae'r buddsoddiad gan ddarlledwyr gwasanaeth cyhoeddus y DU yn dal yn bwysig ac mae TAC yn gweithio ar hyn o bryd i sicrhau bod cynyrchiadau y rhestrir eu bod yn cael eu gwneud yng Nghymru yn gwneud cyfraniad gwirioneddol at economi a sylfaen sgiliau creadigol Cymru, er mwyn i fuddsoddiad strategol y tu allan i Lundain ac yng Nghymru gyflawni ei nodau arfaethedig.
 18. Mae hefyd yn bwysig bod y DU yn cadw ei gostyngiadau treth sector creadigol ac yn parhau i ychwanegu atynt. Yn ddiweddar, adolygodd Trysorlys EF/CThEF y gostyngiadau treth sector sgrîn ar gyfer rhaglenni plant, HETV, a ffilm ac animeiddio a phenderfynwyd eu cyfuno'n rhannol yn un 'credyd gwariant'. Croesawyd hyn gan TAC ac eraill, gan gynnwys y penderfyniad i gynnal trothwy cymhwyster HETV ar £1 miliwn yr awr (yn hytrach na chodi'r trothwy, a gafodd ei gynnig gan Drysorlys EF).
 19. Fodd bynnag, er mwyn galluogi darlledwyr a chynhyrchwyr brodorol lleiafrifol i elwa o'r buddsoddiad rhyngwladol ychwanegol a ddaw yn sgil hyn, mae'n bwysig cyflwyno trothwy cymhwyster is i greddyd gwariant HETV ar gyfer cynyrchiadau ieithoedd brodorol lleiafrifol, oherwydd y cyllidebau is dan sylw. O ystyried diddordeb Netflix ac eraill mewn cynyrchiadau Cymraeg, gallai hyn roi hwb ychwanegol gwirioneddol i fuddsoddiad allanol yn y sector teledu yng Nghymru a rhai rhannau eraill o'r DU.
- **Unrhyw newidiadau i'r berthynas rhwng y DU a'r UE a allai wella gweithio trawsffiniol ar gyfer y sector diwylliant**
20. Yn gyffredinol, mae angen symleiddio system fisa'r DU cymaint â phosibl drwy ddefnyddio technoleg a dulliau eraill i ganiatáu teithio am ddim i artistiaid a gweithwyr creadigol. Mae angen gwneud rhagor o waith 'cymell tawel' hefyd i fynd i'r afael â'r canfyddiad o'r DU fel rhywle nad yw'n croesawu talent o'r UE a gwledydd eraill.
 21. Yn gyffredinol, mae angen archwilio pob ffordd i annog mwy o gydweithio rhwng Cymru a gwledydd eraill yr UE.
 22. Nodwn fod y DU wedi ailymuno â rhaglen ymchwil wyddonol Horizon yr UE er mwyn parhau â chydweithio gwyddonol rhyngwladol. Yn yr un modd, hoffem weld y DU yn edrych ar ail-ddefnyddio rhaglen MEDIA, a fyddai'n arwain at fwy o gydweithio yn yr un modd yn y diwydiannau creadigol. Mae eisoes amrywiaeth o wledydd eraill nad ydynt yn aelodau sy'n cymryd rhan mewn o leiaf rhai agweddau ar raglen Ewrop Greadigol a hoffem weld y DU yn cymryd camau i wneud yr un fath.

CEU 02

Senedd Cymru | Welsh Parliament

Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol | Culture, Communications, Welsh Language, Sport, and International Relations Committee**Diwylliant a'r berthynas newydd â'r UE | Culture and the new relationship with the EU**

Ymateb gan: Media Cymru | Evidence from: Media Cymru

The Committee is considering the impact of the UK's exit from the EU on the culture sector and would like to understand your views on the following:**1. The impact of the new relationship on artists and creative workers touring and working cross-border (including touring and working in Wales).**

Expected negative impact of Brexit for Welsh artists touring Europe had been highlighted by the National Assembly of Wales' Culture, Welsh Language and Communications Committee 2018 inquiry.¹ Following a 2019 survey, 83% of the respondents from the Music and Performing Arts sector in Wales expressed concern about the impact of Brexit, while the whole creative sector presented worries about mobility for artists in Europe, access to funding and limitations in the labour market.² The All-Party Parliamentary Group on Music in association with UK Music have claimed that "this free-flowing network between the EU and the UK is being choked by a range of restrictions red tape, on music workers looking to tour, on moving kit, and the restrictions on the trucks needed to do the moving, which were brought in by the Trade and Co-operation Agreement (TCA)" (p. 10).³ Our Media Cymru ongoing *The creative and media industry survey for Wales 2023* includes an open question on the impact of Brexit. About 25 of the

¹ The Culture, Welsh Language and Communications Committee of the National Assembly of Wales (2018). Brexit, the arts sector, creative industries, heritage and the Welsh language. Available at <http://senedd.assembly.wales/documents/s81782/Report%20Brexit%20the%20arts%20sector%20creative%20industries%20Oherit%20age%20and%20the%20Welsh%20language.pdf>

² Komorowski, M. & Lewis, J. (2020). *Clwstwr Policy Brief No 1. The (Potential) Impact of Brexit on Creative Businesses*. Clwstwr. Available at: <https://clwstwr.org.uk/clwstwr-creative-industries-report-no-1-size-and-composition-creative-industries-wales>

³ APPG on Music. (2022). *Let the Music Move – A New Deal for Touring*. Available at: <https://www.ukmusic.org/research-reports/let-the-music-move-a-new-deal-for-touring/>

responses signal Brexit as a problem for their creative activities, five of which are presented here verbatim as examples of specific impacts on recruitment: “Brexit has meant it is harder to find staff especially at short notice”, “Brexit has closed down our EU recruitment channel”; and on the mobility of artists: “huge problems in freedom of movement as a performing artist, and difficulties in moving equipment across European borders due to new carnet policies”, “Brexit pretty much killed UK acts travelling to mainland EU” and “huge impact due to our international touring for example, productions in Europe”. These examples highlight how there has been a negative impact after the UK’s exit from the EU.

2. The impact of new trading arrangements relating to cultural activity.

Uncertainties brought about by Brexit had an impact on the relocation decisions to the European mainland for media,⁴ and fashion⁵ companies. The new trading arrangements have made it more complex, demanding, and costly to hire skilled workers from Europe,⁶ importing and exporting art works,⁷ and acquire relevant technologies. As mentioned above, personnel and equipment transport into, through, and from Europe has also become a difficult issue.

3. The availability of guidance and support for the sector relating to the new relationship between the UK and EU

A recommendation for a “one-stop-shop” for advice and information on European requirements was already presented in the 2018 inquiry on the impact of Brexit.⁸ The Arts Council of Wales currently provides a site that offers links to an Arts Admin document that provides this information, albeit last updated in November 2021.⁹ The Musicians’ Union provides an interactive flowchart to provide an overview of the requirements for UK musicians touring Europe.¹⁰ PEC has recently issued a recommendation for a Home Office hotline that can help with clarifying

⁴ Komorowski, M. (2019). *Brexit and the media industry - How Europe’s capitals attract UK’s businesses*. Available at: <https://doi.org/10.1080/13673882.2018.00001051>

⁵ Silva, E. S. & Vecchi, A. (2022). *Fashion MSMEs confronting Climate Change, COVID-19 and Brexit: Key Drivers for Supply Chain Relocation*. PEC & Nesta. Available at: <https://pec.ac.uk/discussion-papers/fashion-msmes-confronting-climate-change-covid-19-and-brexit-key-drivers-for-supply-chain-relocation>

⁶ PEC. (2023). *Post-Brexit migration and accessing foreign talent in the Creative Industries*. Available at: <https://pec.ac.uk/research-reports/migration-talent-and-the-creative-industries-after-brexit>

⁷ Payne, A. (2023, August 19). *British art scene feels Brexit bite*. *Politicshome.com* Available at: <https://www.politicshome.com/news/article/british-art-scene-feels-brexit-bite>

⁸ The Culture, Welsh Language and Communications Committee of the National Assembly of Wales (2018). *Brexit, the arts sector, creative industries, heritage and the Welsh language*. Available at <http://senedd.assembly.wales/documents/s81782/Report%20Brexit%20the%20arts%20sector%20creative%20industries%20heritage%20and%20the%20Welsh%20language.pdf>

⁹ Arts Council of Wales. (2021). *European Touring Guide for UK Artists*. Available at: <https://arts.wales/news-jobs-opportunities/european-touring-guide-for-uk-artists>

¹⁰ Musicians’ Union. (2023). *Working in the EU after Brexit*. Available at: <https://musiciansunion.org.uk/working-performing/working-overseas/working-in-the-eu>

visa procedures and support sponsoring processes for the hire of EU nationals.¹¹ There is a guidance for working, performing and touring in Europe available at Gov.uk, but the helpline for Export Support Services is no longer available.¹²

4. The impact on access to funding programmes and networks

Changes in the regulation from EU State Aid rules to Subsidy Control which took place in January 2023, have impact upon programmes, like Media Cymru, which are administering public funds to promote innovation in the creative industries. The new subsidy control regulations with “the combination of a principle-based regime, the different levels of compliance requirements and the obligation for self-assessment presents some important considerations for public bodies, not least a potential increase in administration, more immediate uncertainty and a greater risk of non-compliance.”¹³ Two of the survey responses also address this issue: “Brexit has removed funding streams that would have been beneficial for my R&D” and “there were more grants available to support what we do”. Red tape and lack of comparable funding is presented as main difficulties.

Having administered UKRI R&D funding programmes under both the EU and the new UK Subsidy control rules, we have found **the new subsidy control rules more bureaucratic than the EU legislation, while also placing a greater burden on companies**. This would appear to be in direct contravention of the stated aims of Brexit.

5. Any changes to the UK-EU relationship that might improve cross-border working for the culture sector

The on-going negotiation with EU on a general agreement on cultural touring should continue¹⁴ to ensure barriers are removed or, at least, further reduced.

Any other views

¹¹ PEC. (2023). Post-Brexit migration and accessing foreign talent in the Creative Industries. Available at: <https://pec.ac.uk/research-reports/migration-talent-and-the-creative-industries-after-brexit>

¹² Department for Culture, Media and Sport and Department for Digital, Culture, Media & Sport. (2022). Guidance Working, performing and touring in Europe - guidance for the performing arts, theatre, opera, dance, circus and other live performance genre. Available at: <https://www.gov.uk/guidance/working-performing-and-touring-in-europe-guidance-for-the-performing-arts-theatre-opera-dance-circus-and-other-live-performance-genre>

¹³ ICAEW (2023). UK subsidy control replaces EU state aid rules. Available at: <https://www.icaew.com/insights/viewpoints-on-the-news/2023/feb-2023/uk-subsidy-control-replaces-eu-state-aid-rules#:~:text=The%20new%20UK%20regime%20has,energy%20usage%3B%20and%20local%20growth.>

¹⁴ Parliamentary debate (2023, June 1). Musicians touring Europe. Available at: <https://hansard.parliament.uk/commons/2023-06-15/debates/5879777E-07B2-4799-8002-F6499EF9AE6D/MusiciansTouringInEurope>

The “one-stop-shop” mentioned above is still missing and would be valuable to help navigate the new rules and requirements, both for those touring through Europe and for those hiring EU citizens.

MINISTERIAL INTERNATIONAL ENGAGEMENT**JANUARY 2024****INWARD VISITS**

- 16 Jan **Visit to Wales by German Ambassador to the UK**
The Ambassador came to Wales for a two-day visit. During his visit he held separate meetings with the First Minister and the Minister for Economy. The meeting with the FM focussed on renewables, youth mobility and our ambitions to forge closer links with our European neighbours. The meeting with the Economy Minister focussed on the recent MoU signing with Baden Württemberg, Wales' strength in renewables and our prime location for inward investment.
- 31 Jan? **Visit to Wales by Maharashtra Legislative Assembly**
The Minister for Social Justice met with the Maharashtra Legislative Assembly following their interest in developing a similar Wellbeing of Futures Generation Act.

OUTWARD VISITS

- 10 Jan **First Minister visit to Silesia, Poland**
On 10 January the First Minister undertook a three-day visit to Silesia to sign a Memorandum of Understanding with the Silesian Voivodeship. This was also an opportunity to undertake a programme of visits and events aligned to the areas of collaboration set out in the MOU. A Written Statement on the visit can be found here: [Ministerial Overseas Visit to Silesia](#)

Dear committee members,

You may have heard at the end of 2023 about a number of job losses across Reach plc, the parent company of WalesOnline, North Wales Live and several other large, well-established and well-regarded regional websites and newspapers across the UK. More than 300 roles will be lost from editorial, including in Wales.

I felt it was important that members of the committee, and the Senedd more widely, were aware of the number of significant challenges faced by the commercial regional media at the moment, which are impacting its ability to cover news as effectively as we would like, and as effectively as countries like Wales and the wider UK deserve and expect. It would not be a stretch to say there are tangible threats to its future.

Those challenges include falling numbers of visits to our websites from external referrers. For example, Facebook has taken a unilateral decision to withhold news from its users, meaning, at a stroke, local news on Reach websites alone is being read tens of millions of times fewer every month. This is despite the fact that we know many readers use Facebook as their news feed. (It's important to note that our online audiences remain huge, but measures like those taken by Facebook nevertheless significantly affect our revenue and mean we cannot grow (and therefore employ more journalists) at the pace we would like).

The challenges also include falling advertising yields, advertisers remaining more cautious about advertising in the current economic climate and tech giants like Meta and Google hoovering up the vast majority of advertising revenue. This makes monetising those large audiences very challenging. On top of this, we are dealing with a significant increase in our costs because of inflation.

A further challenge that has emerged over the last year or so is the direction the BBC is taking. Last summer, I wrote to all of Wales' MPs to draw their attention to the BBC's 'Across the UK' plans which seek to transform the corporation's provision of local news, cutting its local radio services and diverting savings into beefing up the BBC's digital

local news services. This harms not only those members of the public who rely on the BBC's broadcast output but also harms the commercial local news sector by aggressively moving into a section of the market already being well-served. This risks taking yet more audience (and the commensurate advertising revenues which we use to pay our journalists) away from commercial local news websites.

And, finally, there is another potential threat to commercial news providers in Wales in the form of a clause in the Local Government Finance (Wales) bill published in November which would remove the requirement on local authorities to publish a notice of changes to council tax in at least one newspaper circulating in its area. It would allow local authorities to publish the notice on their websites instead. Although there are only a small number of public notices relating to council tax that this would affect every year, if the Welsh Government's intention is to introduce these changes in future legislation as it updates the different laws that impose obligations on public bodies to advertise in newspapers, it will have a significant impact on news organisations in Wales that receive this advertising, as well as on those readers who rely on printed newspapers for their information. It would be yet another damaging hit to the revenue of news publishers in Wales, and risk contributing further to the tangible threat to their future.

WalesOnline, Reach plc and the commercial local journalism sector as a whole does not shy away from fair competition or challenges. Neither do I wish to frame the sector as unable or unwilling to take its own steps to improve and grow. We are constantly exploring new ways of generating revenue and audience. In the last few months alone, we have launched a paid-for version of the WalesOnline app and a subscription-only newsletter from one of our most respected journalists, Will Hayward. Furthermore, we have grown our number of newsletter subscribers in WalesOnline from nothing at all just a few short years ago to around 350,000 today. Essentially, we never stop trying to make our journalism effective, sustainable and widely-read.

In Wales, we regularly see the debate around the strength of the news sector in Wales framed in very negative terms. But there are a large

number of talented, courageous and committed journalists working around the country, not just at WalesOnline but at the BBC, S4C, ITV and other smaller organisations. The industry faces its challenges, and we could always do with more journalists, but there is a significant amount of robust and investigative work taking place here.

Local and regional websites also use their resources to do things that simply wouldn't happen without us: the comprehensive coverage of our criminal and coroners' courts, the freedom to campaign on behalf of communities and openly call out those seeking to undermine them (freedoms denied to the BBC because of its impartiality requirements), the elevation of voices that wouldn't otherwise be heard and the celebration of those doing wonderful things across the country.

It would be a disaster for local communities and for adequate coverage of government both locally and nationally if the pressure on our resources caused some local titles to call it a day.

I felt it was important to draw this to the committee's attention and I will be happy to answer any questions you may have. Thank you for reading.

Yours sincerely,

Steffan Rhys

Editor, WalesOnline

Audience and Content Director for Wales, Reach plc

Delyth Jewel AS

Cadeirydd

Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol

2 Chwefror 2024

Annwyl Delyth

Bil Cyllid Llywodraeth Leol (Cymru): adran 20

Fel y gwyddoch, mae ein Pwyllgor ar hyn o bryd yn cynnal gwaith craffu Cyfnod 1 ar Fil Cyllid Llywodraeth Leol (Cymru).

Ar 31 Ionawr 2024 cynhaliwyd sesiwn dystiolaeth a oedd yn canolbwyntio'n benodol ar y darpariaethau yn adran 20 o'r Bil, a fyddai'n disodli'r gofyniad ar awdurdodau lleol i gyhoeddi manylion yn ymwneud â'r dreth gyngor mewn papurau newydd lleol, gyda dyletswydd newydd i gyhoeddi hysbysiadau'r dreth gyngor yn electronig. Trefnwyd ein sesiwn mewn ymateb i nifer yr ymatebion i'r ymgynghoriad a gawsom yn ymwneud yn benodol ag adran 20. Roedd y tystion ar ein panel yn cynnwys cynrychiolwyr o Newsquest, Reach plc a Wrexham.com. Roedd eu barn ar y ddarpariaeth yn y Bil yn gymysg, ac roedd y pryderon a godwyd yn cynnwys y cyfeiriad teithio posibl yn y dyfodol ar gyfer hysbysiadau cyhoeddus yn fwy eang, a'r effaith andwyol bosibl ar ddemocratiaeth leol, cymunedau gwybodus, a hyfywedd gwasanaethau newyddion lleol o ganlyniad i'r referniw a ellid ei golli wrth beidio â chyhoeddi hysbysiadau o'r fath mwyach.

O ystyried ei berthnasedd i'ch cylch gwaith, cytunwyd i dynnu eich sylw at y drafodaeth. Mae rhagor o fanylion ar gael yn y [trawsgrifiad](#) o gyfarfod y Pwyllgor.

Yn gywir

John

John Griffiths MS

Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Department
for Culture,
Media & Sport

Eitem 5.4

Rt Hon Lucy Frazer KC MP
Secretary of State for Culture, Media
and Sport
1st Floor
100 Parliament Street
London SW1A 2BQ

E: enquiries@dcms.gov.uk

www.gov.uk/dcms

2 February 2024

Delyth Jewell MS
Chair, Culture, Communications, Welsh Language,
Sport, and International Relations Committee
Welsh Parliament
Cardiff Bay
Cardiff CF99 1SN

INT2024/00866/DC

Dear Delyth,

I am writing in response to your letter of 11 January 2024, regarding the recent challenges at S4C. Most of the points raised are addressed in my letter to the Board of S4C on 16 January 2024, to which you were copied. I am continuing to treat this issue with the utmost seriousness. As its sponsor department, DCMS has had frequent contact with S4C at senior official level as well as through correspondence and meetings between ministers and S4C leadership.

With regard to the Committee's specific question about the formal role of the Welsh Government in the public appointment of the new Chair of S4C, as you will know, S4C public appointments are made in compliance with the Broadcasting Act 1990 and appointments are made by the Secretary of State. While broadcasting is not a devolved issue, the DCMS Concordat with the Welsh Assembly Government (April 2011 Annex E Para 7) states that 'DCMS will consult with the Minister for Heritage on "Welsh appointments" to the Boards of the BBC and S4C.'

In accordance with this, as has been standard for previous S4C appointments, the Welsh Government is invited to appoint a representative to the Advisory Assessment Panel, which is responsible for assessing which candidates are appointable for the role. In addition, the Welsh Government is consulted on the role specification prior to the launch of the campaign, and asked to suggest potential candidates to approach for the role. The Welsh Government Deputy Minister for Arts, Sport and Tourism is also formally consulted for views at the final appointment decision stage. You will be aware that the role is also subject to a pre-appointment scrutiny hearing by a parliamentary Select Committee before an appointment can be confirmed.

I consider that the above measures already provide the Welsh Government with a formal role in the upcoming appointments process for the Chair of S4C and do not consider any changes to be required at this time. The UK Government remains committed to ensuring the future success of S4C and Welsh-language broadcasting.

Yours sincerely,

A handwritten signature in black ink that reads "Lucy Frazer". The signature is written in a cursive, flowing style.

Rt Hon Lucy Frazer KC MP
Secretary of State for Culture, Media and Sport

Dawn Bowden AS/MS
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Arts, Sport and Tourism

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref DC/DB/00072/24

Huw Irranca-Davies AS
Y Cadeirydd
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
SeneddLJC@senedd.cymru

5 Chwefror 2024

Annywl Huw,

Rwy'n ysgrifennu yn unol â'r cytundeb cysylltiadau rhyngsefydliadol i'ch hysbysu am gyfarfod y Grŵp Rhyngweinidogol ar gyfer y Diwydiannau Creadigol a Diwylliant, a gynhelir ar 8 Chwefror 2024 ac a fydd yn cael ei gynnal yn rhithiol.

Dyma gyfarfod cyntaf y Grŵp a bydd yn cael ei gadeirio gan Adran Ddigidol, Diwylliant, Cyfryngau a Chwaraeon Llywodraeth y DU. Bydd y cyfarfod yn debygol o ymdrin â gweledigaeth Sector y Diwydiannau Creadigol a materion cyfredol yn y sector creadigol a diwylliannol.

Byddaf yn rhoi diweddariad ar ôl y cyfarfod.

Rwyf hefyd yn anfon copi o'r llythyr hwn at Mick Antoniw AS, y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad; y Gwir Anrhydeddus Elin Jones AS, y Llywydd; a'r Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol.

Yn gywir,

Dawn Bowden AS/MS
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Arts, Sport and Tourism

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Dawn.Bowden@llyw.cymru
Correspondence.Dawn.Bowden@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth Gymraeg sy'n dod i law yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 51

Eitem 5.6

Mick Antoniw AS/MS

Y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad
Counsel General and Minister for the Constitution

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: CG/PO/50/2024

Huw Irranca-Davies AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru

16 Chwefror 2024

Y Cytundeb Cysylltiadau Rhyngsefydliadol: Y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol

Rwy'n ysgrifennu yn unol â'r cytundeb cysylltiadau rhyngsefydliadol i roi gwybod ichi am chweched cyfarfod y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol a gynhelir ar 20 Chwefror 2024.

Fi fydd yn cadeirio'r cyfarfod, sef cyfarfod cyntaf y Pwyllgor ers ailsefydlu Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon. Rwy'n rhagweld y bydd y cyfarfod rhithwir hwn yn gyfle i drafod cysylltiadau rhynglywodraethol yn eu cyfanrwydd yn sgil dychweliad Gweinidogion Gogledd Iwerddon, yn ogystal â deddfwriaeth y DU a chydlyniant cymunedol. Byddaf hefyd yn tynnu sylw at yr adroddiad terfynol diweddar gan y Comisiwn Annibynnol ar Ddyfodol Cyfansoddiadol Cymru.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at y Llywydd, ac at Gadeiryddion y Pwyllgor Cyllid, Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig, y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol, a'r Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol.

Byddaf yn rhoi diweddariad ar ôl y cyfarfod.

Mick Antoniw AS/MS

Y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad
Counsel General and Minister for the Constitution

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Mick.Antoniw@llyw.cymru
Correspondence.Mick.Antoniw@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 52

Datganiad Amgueddfa Cymru: Effaith Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru 24/25

Ar 19 Rhagfyr, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei chyllideb ddrafft ar gyfer 2024-2025, gan gyflwyno toriad ariannol o 10.5% i Amgueddfa Cymru.

Mae'r toriad hwn o 10.5% yn cynrychioli gostyngiad o £3 miliwn mewn cyllid Cymorth Grant. Yn ogystal, mae Amgueddfa Cymru yn parhau i wynebu diffyg o £1.5 miliwn o flwyddyn i flwyddyn, sy'n golygu bod yn rhaid i Amgueddfa Cymru leihau ei chyllideb refeniw ar gyfer 2024/25 gan £4.5 miliwn erbyn diwedd mis Mawrth.

Dyma'r toriad mwyaf i gyllideb yn hanes yr Amgueddfa, a bydd yn cael effaith fawr ar waith Amgueddfa Cymru o ddydd i ddydd. Er mwyn sicrhau y gall y sefydliad barhau i weithredu o dan y gyllideb newydd, mae Amgueddfa Cymru yn gorfod ystyried gwahanol ffyrdd o arbed arian, gan gynnwys newid trefniadau gweithredu, edrych ar effeithlonrwydd costau, ac o bosibl colli swyddi.

Mae 90% o'r incwm a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru yn cael ei wario ar gostau staff. Er ein bod yn edrych ar ffyrdd newydd o gynhyrchu incwm, yn ogystal â ffyrdd o leihau costau gweithredol eraill, bydd rhaid i'r rhan fwyaf o'r gostyngiad ddod drwy leihau swyddi. O ganlyniad, gyda chymeradwyaeth Llywodraeth Cymru, rydyn ni'n rhedeg cynlluniau diswyddo gwirfoddol a diswyddo gorfodol ar draws y sefydliad.

Mae hwn yn gyfnod cythryblus i Amgueddfa Cymru, a'r flaenoriaeth dros yr wythnosau a'r misoedd i ddod yw darparu gofal a chefnogaeth i'n staff a'n gwirfoddolwyr. Rydyn ni wedi bod yn ymgynghori â'r undebau llafur drwy gydol y broses.

Dywedodd Jane Richardson, Prif Weithredwr Amgueddfa Cymru:

“Rhaid i ni sylweddoli y bydd effeithiau hirdymor y toriadau hyn ar Amgueddfa Cymru, a'r sector diwylliant yng Nghymru, yn sylweddol. Rydyn ni eisoes yn gweithio mewn hinsawdd economaidd hynod heriol ar ôl Covid, wrth i ni geisio rheoli risgiau er mwyn gwarchod, diogelu a hyrwyddo'r casgliad cenedlaethol.

“Mae'r sefyllfa hon yn heriol i bawb, ac rydyn ni'n cydnabod y bydd rhaid i ni wneud penderfyniadau ariannol anodd. Byddwn ni'n canolbwyntio ar gyflawni ein pwrpas creiddiol, sef ysbrydoli addysg a mwynhad i bawb drwy gyfrwng casgliad cenedlaethol Cymru.”

Mae Amgueddfa Cymru yn croesawu dros 1.3 miliwn o ymwelwyr y flwyddyn i'w saith amgueddfa a chanolfan gasgliadau, ac yn gyfrifol am warchod a gofalu am gasgliad cenedlaethol Cymru – dros 5 miliwn eitem o bwysigrwydd hanesyddol a

diwylliannol. Yr Amgueddfa yw un o ddarparwyr mwyaf Cymru o addysg tu allan i'r ystafell ddosbarth – bob blwyddyn bydd dros 200,000 o blant a phobl ifanc yn defnyddio adnoddau addysg yr Amgueddfa, sy'n seiliedig ar y casgliadau.

Dyweddodd Jane Richardson:

“Mae'n rhaid i ni edrych eto ar beth yw Amgueddfa Cymru, beth rydyn ni'n ei gynrychioli a beth rydyn ni'n ei gyflawni. Mae gwahanol gyfleoedd ac opsiynau i'w hystyried, ond nid yw am fod yn hawdd ac mae llawer mwy o heriau ar y gorwel.

“Mae'r casgliad cenedlaethol yn drysor diwylliannol gwerthfawr sy'n perthyn i holl bobl Cymru. Mae'n adnodd i bawb ei ddefnyddio a'i fwynhau yn eu cymunedau, yn ein teulu o amgueddfeydd, ac yn ddigidol. Mae'n cynrychioli ac yn dathlu celf, hanes, gwyddoniaeth, a straeon amrywiol Cymru. Mae felly'n hanfodol ein bod yn taclo'r her ariannol hon gyda'r nod o greu Amgueddfa Cymru sy'n addas ar gyfer y dyfodol.”

Nodiadau i olygyddion

- Mae Amgueddfa Cymru yn Gorff Gweithredol a Noddir gan Lywodraeth Cymru. Fe'i sefydlwyd gan Siarter Frenhinol, ac mae'n derbyn canran uchel o'i nawdd gan Lywodraeth Cymru. Rydyn ni hefyd yn elusen gofrestrdedig, ac yn ddarostyngedig i oruchwyliaeth reoleiddiol y Comisiwn Elusennau.
- Rydyn ni'n elusen, ac mae ein teulu o saith amgueddfa a chanolfan gasgliadau wedi'u gwasgaru ar draws Cymru. Ond rydyn ni'n fwy nag adeiladau. Mae ein hamgueddfeydd yn ganolfannau cymunedol pwysig sy'n ymestyn tu hwnt i'w milltir sgwâr. Ein nod yw ysbrydoli pawb drwy stori Cymru, gan gydnabod bod gan bawb rywbeth i'w gyfrannu drwy ein hamgueddfeydd, rhaglenni, casgliadau a'r gwaith yr ydym yn ei wneud.

Ffeithiau a Ffigurau 2022-23:

- Croesawodd Amgueddfa Cymru 1,308,628 o ymwelwyr.
- Rhoddodd 604 gwirfoddolwr 26,273 awr o'u hamser i Amgueddfa Cymru.
- Ymwelodd dros 2.3 miliwn o bobl â'n gwefan.
- Benthycwyd eitemau o'r casgliad cenedlaethol i 20 o'r 22 ardal awdurdod lleol yng Nghymru.
- Cynhaliodd Amgueddfa Cymru 39 o brojectau ymchwil yn ymwneud â chelf, hanes a gwyddoniaeth.
- Mae pobl o 227 o leoliadau wedi ymweld â gwefan Amgueddfa Cymru.
- Mae 30,000 o ddelweddau o weithiau celf o'r Casgliad Celf Gyfoes Cenedlaethol wedi cael eu digideiddio ac ar gael ar wefan celfarycyd.cymru.
- Deg Atyniad am Ddim i Ymwelwyr Gorau y DU gan gylchgrawn Which? wedi rhoi Sain Ffagan ar y brig ac Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn bumed eleni.
- Dathlodd Big Pit ei ben-blwydd yn 40 oed gyda digwyddiadau i'r cyhoedd ac i'r staff. Cafodd hefyd ei enwi'n un o'r atyniadau am ddim gorau i ymwelwyr yng nghylchgrawn *You*.

Amgueddfa Cymru Statement: Impact of Welsh Government 24/25 Draft Budget

On 19th December, the Welsh Government announced its 2024-2025 draft budget, presenting Amgueddfa Cymru – Museum Wales with a financial cut of 10.5%.

The 10.5% cut represents a £3m reduction in Grant in Aid funding. In addition, Amgueddfa Cymru continues to incur a year-on-year deficit of £1.5m, meaning that Amgueddfa Cymru must reduce its 2024/25 revenue budget by £4.5m by end of March.

This represents the largest funding cut in the museum's history and will have a sizeable impact on Amgueddfa Cymru's day-to-day operations. To ensure that the organisation can continue to operate within the revised budgets, Amgueddfa Cymru is having to consider different cost-saving options including changing operating arrangements, cost efficiencies, and potential job losses.

90% of the income received from Welsh Government is spent on staff costs. Whilst we are exploring new income generation opportunities as well as other operational costs, most of the reduction will need to be met by reduction of posts. As a result, with the Welsh Government's approval, we are running voluntary severance and compulsory redundancies across the whole of the organisation.

This is an unsettling period for Amgueddfa Cymru, and the priority is to provide care and support to our staff and volunteers over the coming weeks and months. Consultations with trade union colleagues have been taking place throughout the process.

Amgueddfa Cymru Chief Executive, Jane Richardson said:

“We shouldn't underestimate the long-lasting effect these cuts will have on Amgueddfa Cymru and the wider culture sector in Wales. We are already working within an extremely challenging financial environment post-Covid as we try and manage the ongoing risks to protecting, preserving, and promoting the national collection.

“This financial situation is challenging for everyone, and we recognise that we must make difficult financial decisions. We will focus on delivering on our core purpose of inspiring learning and enjoyment for everyone through the national collection of Wales.”

Welcoming over 1.3 million visitors a year to its family of seven national museums and Collection Centre, Amgueddfa Cymru is responsible for conserving and caring for the national collection of Wales, made up of over 5 million items of significant historic and cultural value. Each year over 200,000 children and young people

engage in the museum's collections-based learning programmes resources, making it one of the largest providers of learning outside of the classroom in Wales.

Jane Richardson stated:

"We have to look again at what Amgueddfa Cymru is, what we represent and what we deliver. There are different opportunities and options to consider, but it's not going to be easy and there will be many more challenges ahead.

"The national collection is a precious cultural treasure that belongs to all the people of Wales. It is a resource for everyone to explore, enjoy and experience in their own communities, in our family of museums and digitally. It represents and celebrates art, history, science, and the diverse stories of Wales. It is therefore imperative that we tackle this financial challenge head on with the view of creating an Amgueddfa Cymru fit for the future."

Notes to editors

- Amgueddfa Cymru – Museum Wales is an Executive Welsh Government Sponsored Body, established by Royal Charter, and receives a large percentage of its funding from the Welsh Government. We are also a registered charity, subject to the regulatory oversight of the Charity Commission.
- Amgueddfa Cymru – Museum Wales is a charity, and a family of seven national museums and one collections centre located across Wales. But we're more than our buildings. Our sites are vital community spaces that reach far beyond their location on a map. Our aim is to inspire everyone we reach through Wales's story, and we recognise that everyone has something to contribute through our museums, collections and the work we do.
- **2022-23 Facts and Figures:**
 - Amgueddfa Cymru welcomed 1,308,628 visitors.
 - 604 volunteer donated 26,273 hours of their time to Amgueddfa Cymru.
 - Over 2.3 million people visited our website.
 - The national collection has been loaned to 20 of 22 local authority areas in Wales.
 - Amgueddfa Cymru ran 39 research projects covering art, history, and science.
 - People from 227 locations have visited the Amgueddfa Cymru website.
 - 30,000 images of artworks from the National Contemporary Art Collection have been digitised and made available on the celfarycyd.wales website.
- This year St Fagans came top in Which? Top Ten UK Free Visitor Attractions, with National Museum Cardiff positioned in fifth.
- In 2023 Big Pit celebrated its 40th Anniversary with both public and staff events. It was also named one of the top free visitor attractions in You Magazine.

Dawn Bowden AS

Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth

Llywodraeth Cymru

19 Chwefror 2024

Effaith gostyngiadau yn y gyllideb ar gyrff hyd braich

Annwyl Dawn

Yn ein cyfarfod ar 8 Chwefror 2024, buom yn ystyried llythyr gan aelodau o Undeb y Gwasanaethau Cyhoeddus a Masnachol yn Amgueddfa Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru oedd yn ymwneud â gostyngiadau arfaethedig yn y gyllideb ar gyfer 2024-25. Rydym yn ysgrifennu atoch i amlinellu pryderon cynyddol sydd gennym am effaith debygol y gallai gostyngiadau yn y gyllideb ei chael ar gyrff hyd braich.

Fe wnaethom nodi yn ein hadroddiad ar Gyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2024-25, er ein bod yn derbyn y penderfyniadau eithriadol o anodd sy'n wynebu Llywodraeth Cymru, rydym, fodd bynnag, yn teimlo fod yn rhaid i Lywodraeth Cymru flaenoriaethu gwariant mewn rhai o feysydd y portffolio hwn. Fe wnaethom hefyd godi pryderon gyda'r llywodraeth am yr amserlen ar gyfer prosesau diswyddo y gallai fod angen eu cynnal nawr gan gyrff hyd braich o fewn eich cylch gwaith gweinidogol. Nodwyd gennym:

Ni ellir rhuthro unrhyw brosesau diswyddo. Mae'n rhaid ymgymryd â phrosesau o'r fath yn ddiwyd, yn gyson ar draws gwahanol gyrff hyd braich, yn briodol er mwyn ystyried llesiant y staff, ac yn gywir.

Yn unol â'r drefn reolaidd ar gyfer craffu ar y Gyllideb Ddrafft, byddwn yn ystyried eich ymateb i'r pwyntiau hyn, ac eraill, maes o law pan fyddwn yn derbyn eich ymateb ffurfiol i'n hadroddiad. Ers i ni gyhoeddi'r adroddiad hwnnw, fodd bynnag, mae rhagor o wybodaeth am effaith bosibl y toriadau hyn wedi dod i'n sylw, felly rydym nawr yn dymuno gofyn am ragor o wybodaeth, a sicrwydd gennych ynghylch y penderfyniadau i leihau cyllidebau refeniw ar gyfer cyrff hyd braich.

Rydym yn ymwybodol y gofynnwyd i rai cyrff hyd braich a ariennir gan eich adran “ystyried” neu gynllunio ar gyfer gostyngiadau llawer mwy o ran cyllideb refeniw na'r rhai a amlinellwyd yn y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2024-25. Rydym yn bryderus iawn y gallai hyn olygu ei bod yn bosibl y gofynnir i'r cyrff hyn wneud lefel debyg o ostyngiad yn 2025-26 i'r hyn sydd ganddynt yng Nghyllideb Ddrafft 2024-25. Pe gofynnir i gyrff hyd braich wneud lefelau tebyg o doriadau mewn blynyddoedd olynol, byddem yn ofni'n ddirfawr am eu dyfodol.

Felly hoffem wybod:

1. Beth yw lefel y gostyngiadau yn y gyllideb y gofynnwyd i gyrff hyd braich yn eich cylch gwaith gynllunio ar eu cyfer tra bod swyddogion yn paratoi'r Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2024-25.
2. Pa wybodaeth y gwnaeth eich swyddogion gais amdani gan gyrff hyd braich i lywio'r gostyngiadau yn y gyllideb a amlinellwyd yn y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2024-25.
3. Pa sicrwydd y gallwch chi ei roi i ni bod lefel y gostyngiadau arfaethedig ar gyfer 2024-25 yn ostyngiad “un tro” i'r cyrff o fewn eich cylch gwaith gweinidogol, ac nid yn gam cyntaf mewn proses “ddwy flynedd” o doriad.

Byddem yn ddiolchgar pe gallech ddarparu'r wybodaeth uchod ar wahân ar gyfer y cyrff hyd braich canlynol:

- Chwaraeon Cymru
- Llyfrgell Genedlaethol Cymru
- Amgueddfa Cymru
- Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru
- Cyngor Llyfrau Cymru

Gwyddom fod gostyngiadau i gyllideb 2024-25 yn cael effaith sylweddol ar weithrediad y cyrff hyd braich hyn o ddydd i ddydd. Mae llawer yn gorfod ailystyried y gwasanaethau y gallant eu darparu, ac yn gorfod ystyried lleihau costau gweithredu drwy leihau lefelau staffio. Rydym yn cydnabod y byddai ailstrwythuro mor helaeth, a'r diswyddiadau staff a fyddai'n anochel yn dilyn, yn peri pryder mawr i bawb o dan sylw ac y byddai effaith y diswyddiadau hyn yn parhau i gael ei theimlo am beth amser. Rydym yn ymwybodol eich bod wedi ymrwmo i ailedrych ar lythyrau cylch gwaith y sefydliadau hyn yng ngoleuni'r gostyngiadau arfaethedig i'w cyllideb. Pe bai lefelau tebyg o ostyngiadau i'r gyllideb yn cael eu cyflwyno y flwyddyn nesaf rydym yn ofni y byddai'r cyrff hyn yn cael eu hansefydlogi eto. Byddai hon yn sefyllfa anghynladwy. Byddai ansicrwydd parhaus o'r fath a thoriadau o'r raddfa hon yn dinistrio ein sefydliadau cenedlaethol ac yn achosi niwed anadferadwy i'w gallu i weithredu'n iawn.

Fel yr amlinellwyd yn y llythyr a anfonwyd atom, byddem ni hefyd yn gofyn "beth fydd ar ôl o sefydliadau diwylliannol a chenedlaethol blaenllaw Cymru os gosodir y toriadau hyn?"

Edrychwn ymlaen at gael eich ymateb erbyn 4 Mawrth 2024..

Yn gywir,

Delyth Jewell AS
Cadeirydd y Pwyllgor

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

HK/MLW

8 Chwefror 2024

Cadeirydd ac Aelodau'r Pwyllgor
Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CAERDYDD
CF99 1SN

Annwyl Gadeirydd ac Aelodau'r Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol,

Rwyf yn ysgrifennu atoch ynglŷn â'r toriad posibl i'r gyllideb y mae'r sector cyhoeddi yn ei wynebu yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod. Er fy mod yn gwbl ymwybodol bod Cymru fel cenedl yn wynebu sefyllfa ariannol ddifrifol, a bron pob sefydliad yn y sector cyhoeddus â phenderfyniadau anodd iawn i'w gwneud, gan gynnwys y Cyngor Llyfrau, hoffwn egluro beth fydd y toriad arfaethedig o 10.5% yn eu golygu i ni a'n sector.

Mae'r sector cyhoeddi yn parhau i ddarparu gwerth eithriadol am arian fyddai prin yn ddigonol i wneud un cynhyrchiad ffilm neu deledu. Mae'r allbynnau ar ffurf llyfrau, e-lyfrau, llyfrau llafar, cylchgronau a gwefannau yn cynhyrchu cynnwys sydd â gwaddol hir ac yn un sydd o fudd i'r etholwyr ehangaf posibl. Y bobl uniongyrchol sy'n derbyn budd o'r grantiau cyhoeddi yw'r cyhoeddwy'r sy'n cyflogi staff, awduron a darlunwyr, dylunwyr a golygyddion llawrydd, cysodwyr ac argraffwyr, llyfrwerthwyr, ysgolion, llyfrgelloedd, ac wrth gwrs, y darllenwyr.

Er ein bod wedi goroesi degawd o gyllid sydd wedi aros yn ei unfan ac wedi parhau i gyfrannu'n sylweddol at yr economi sylfaenol ledled Cymru gyfan, bydd y toriad arfaethedig hwn o 10.5% yn y gyllideb yn cael effaith ddifrifol a bydd yn achosi difrod hir dymor a fyddai'n anodd iawn ei wrthdroi.

Byddem yn eich annog i ystyried faint o allbynnau a gweithgareddau fydd yn cael eu colli o ganlyniad i leihau'r grantiau cyhoeddi £249,763 o'i gymharu â'r costau ar gyfer un cynhyrchiad teledu neu ffilm. Rydym yn gwerthfawrogi bod Cymru Greadigol mewn sefyllfa amhleserus o orfod penderfynu sut y dylid gweithredu toriadau ac efallai mai trosglwyddo cyfran gyfartal o'r toriadau yw'r unig opsiwn. Nid yw hyn, fodd bynnag, yn cymryd i ystyriaeth y cyfraniadau sylweddol a gwirioneddol a wnawn ni i bron pob un o'r Nodau Llesiant a'r blaenoriaethau traws-sector, heb sôn am yr effaith sylweddol a gawn ar dargedau'r iaith Gymraeg.

Mae ein cynnwys Cymraeg yn hanfodol bwysig i ddarparu deunydd cyfoes, deniadol mewn amrywiaeth o fformatau i gefnogi darllenwyr sydd â phob math o ddiddordebau a gallu.

O ystyried polisi Llywodraeth Cymru i gyrraedd un miliwn o siaradwyr Cymraeg, mae'n ymddangos yn wrthreddfol i dorri'r union gynnwys y mae darllenwyr a dysgwyr yn dibynnu arno i ddysgu, ymarfer a mwynhau'r iaith. Er bod y sector llyfrau'n wynebu toriad, rwy'n deall y bydd sefydliadau eraill sy'n gweithio'n uniongyrchol ym maes y Gymraeg fel yr Urdd, y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol a'r Mentrau Iaith yn cadw cyllideb arfaethedig gan aros yn ei hunfan. Y cyfanswm y disgwylir i ni ei arbed o gyllideb y Grant Cyhoeddi Cymraeg yw £177,049. Gall rhai o'r ceisiadau grant unigol rydym yn eu prosesu fod mor fach â £250 sy'n dangos pa mor ddifrifol yw colli swm o'r fath.

Mae ein Is-bwyllgor Datblygu Cyhoeddi Cymraeg wedi trafod sut i weithredu toriadau ac yn gytûn nad yw dull 'sleisio salami' – gyda phob adran yn destun toriad cyfartal – yn ymarferol. O ganlyniad, cytunwyd cyn belled ag y bo modd, y dylid diogelu gwaith craidd y rhaglenni cyhoeddi, a swyddi. Mae hyn yn golygu y bydd grantiau llyfrau unigol ar gyfer oedolion a phlant, masnachfaint y gwasanaeth newyddion digidol, comisiynau awdur a'r cylchgronau i gyd yn cael eu heffeithio. Bydd y cyllidebau ar gyfer marchnata llyfrau, hyfforddiant, cefnogaeth i waith estyn allan y cyhoeddwyr Cymraeg CWLWM, taliadau anogaeth i'r llyfrwerthwyr ac ymchwil cysylltiedig â darllenwyr, i gyd yn dod i ben. Yr hyn sy'n fwyaf pryderus yw y bydd yr effaith yn llawer gwaeth ar y grantiau cyhoeddi ac, yn y pen draw, ar faint o lyfrau a gyhoeddir. Mae hyn yn ofid arbennig o ystyried bod nifer y teitlau a gefnogir eisoes wedi lleihau oherwydd cynnydd o 25% mewn costau cynhyrchu.

Mae'n destun pryder mawr i ni y bydd yn rhaid i'r gyllideb ar gyfer cyhoeddiadau Saesneg, sydd eisoes yn eithriadol o fach ac o dan straen mawr, golli £72,714; eto, swm bach iawn yn y rhan fwyaf o gyd-destunau ond yn ddinistriol yn ein un ni gan fod rhai o'r grantiau a weinyddir gennym yma am lai na £200. Mae'r cyfyng-gyngor gwirioneddol a achosir yn wyneb y diffyg dealltwriaeth o hanes, gwleidyddiaeth a diwylliant Cymru wedi ei ddogfennu'n dda, ac o gofio bod y mwyafrif o ddysgwyr a darllenwyr yng Nghymru yn cael eu gwybodaeth o gynnwys Saesneg, mae'n drychinebus gweithredu gostyngiad pellach.

Ni allwn ac ni ddylem orfod dibynnu ar gyhoeddwyr rhyngwladol yn Llundain sydd heb fawr o ddiddordeb na gwybodaeth o'n gwlad i fod yn ffynhonnell wrth gefn i'n cynnwys Saesneg, a hynny dim ond oherwydd hwyluster, neu gan mai nhw sydd, fel mae'n digwydd, â'r diwydiant cyhoeddi mwyaf yn y byd.

Nid ydym yn sicr a fydd modd gwarchod y gyllideb a glustnodwyd ar gyfer creu cylchgrawn Saesneg newydd, gyda model cynaliadwy, yn dilyn canlyniad y tendr masnachfaint diweddar a'r pwysau difrifol sydd ar y gyllideb honno. Wrth wynebu allbwn aruthrol o fawr yn Saesneg o Loegr (tua 300,000 o lyfrau'r flwyddyn), ni all Cymru fforddio cynhyrchu llai o gynnwys sy'n cyflwyno ac yn trafod ei phryderon penodol yn ddilys. Mae perygl gwirioneddol y bydd cynnig llai o arlwy ar gyfer darllenwyr yn eu hanfon ymhellach i ffwrdd oddi wrth gynnwys a wnaed yng Nghymru i Gymru.

Mae'r Grant Cynulleidfaedd Newydd wedi bod yn gyfle i arloesi go iawn ac i gael gwell cynrychiolaeth ac mae sawl cynllun newydd mewn perygl o roi'r gorau i fodoli. Gyda phwyslais Llywodraeth Cymru ar weithio tuag at weithredu'r Cynllun Gweithredu

Cydraddoldeb Hiliol ymhellach, byddai'n dorcalonnus pe bai rhywfaint o'r cynnydd gwirioneddol yr ydym wedi'i gyflawni yn cael ei atal neu ei ohirio'n ddifrifol.

Ysbrydolodd y rhaglen #CaruDarlleYsgolion ddarllenwyr ifanc, gan ddarparu'r llyfrau cyntaf erioed iddynt fod yn berchen arnynt mewn rhai achosion, a helpu ysgolion i gefnogi gweithgareddau darllen er pleser. Gyda phwyslais ein cwricwlwm ar addysgu drwy lenyddiaeth, byddai cefnogi llai o lyfrau Cymraeg neu Saesneg sy'n portreadu hanes, diwylliant a chymdeithas Cymru yn ddilys, yn wrthgynhyrchiol. Mae canlyniadau PISA yn dystiolaeth bendant bod angen i ni wneud mwy i ymgysylltu ein pobl ifanc ag amrywiaeth o wahanol gynnwys, ond yr ehangder hwnnw o ddewis a fydd mewn perygl.

Mae manteision darllen ar gyfer iechyd meddwl a llesiant wedi cael eu cofnodi'n eang, byth yn fwy felly nag yn ystod sawl cyfnod clo a phandemig Covid-19. Mae'r rhaglen Darllen yn Well wedi ei hadeiladu ar y dystiolaeth honno bod bibliotherapi yn ymyrraeth iechyd meddwl cynnar effeithiol. Drwy sicrhau bod teitlau o'r fath ar gael am y tro cyntaf yn y Gymraeg rydym yn cefnogi presgripsiynu cymdeithasol ac iechyd cymunedol, a thrwy hynny'n darparu ffynhonnell hanfodol o gymorth iechyd meddwl a llesiant i bobl gael mynediad atynt ac ymgysylltu â nhw drwy gyfrwng y Gymraeg.

Trwy ei weithgareddau dosbarthu, mae'r Cyngor Llyfrau yn cynhyrchu tua £3 miliwn mewn refeniw sy'n cefnogi 16 swydd a gan ei fod yn gweithredu ar sail nid-er-elw mae'n darparu cymorthdaliadau ychwanegol i gyhoeddwyr a llyfrwerthwyr; rydym yn gwasanaethu cannoedd o lyfrwerthwyr ac yn dosbarthu i dros 40 o wahanol wledydd. Er mwyn rhoi ein gwaith mewn cyd-destun, amcangyfrifir bod gwerth y farchnad lyfrau yng Nghymru oddeutu £70 miliwn sy'n amlygu'r pwysau y mae'r llyfrwerthwyr annibynnol bach, cyhoeddwyr a'n Canolfan Ddosbarthu yn ei wynebu a pha mor gytbwys yw ein ecosystem llyfrau.

Cymru sydd eisoes â'r gwariant lleiaf ar y celfyddydau a diwylliant o'i gymharu â gwledydd Ewropeaidd eraill o faint tebyg. Mae pob gwlad yn cydnabod y pŵer o adrodd eu straeon eu hunain, yn eu hieithoedd eu hunain, a gobeithio eich bod yn cytuno â mi fod angen mwy o gynnwys yn hytrach na llai arnom sy'n ennyn diddordeb ein dinasyddion mewn ffordd ystyrlon.

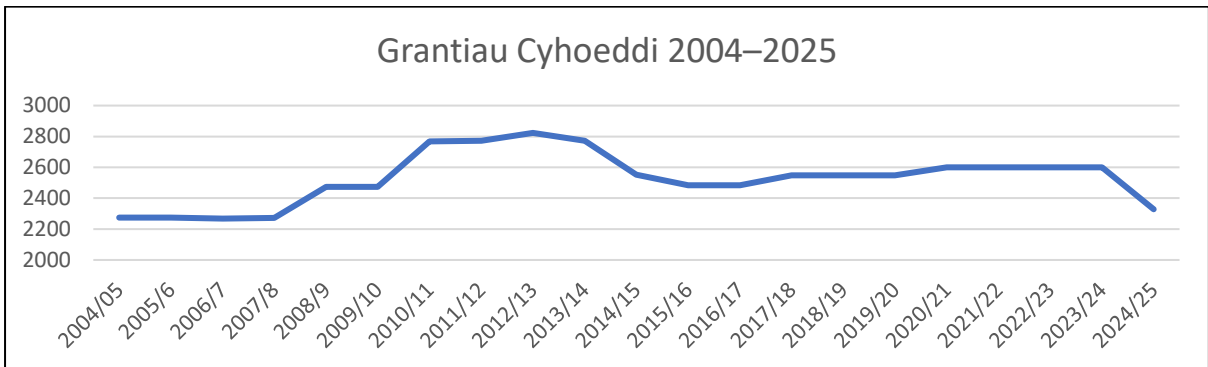
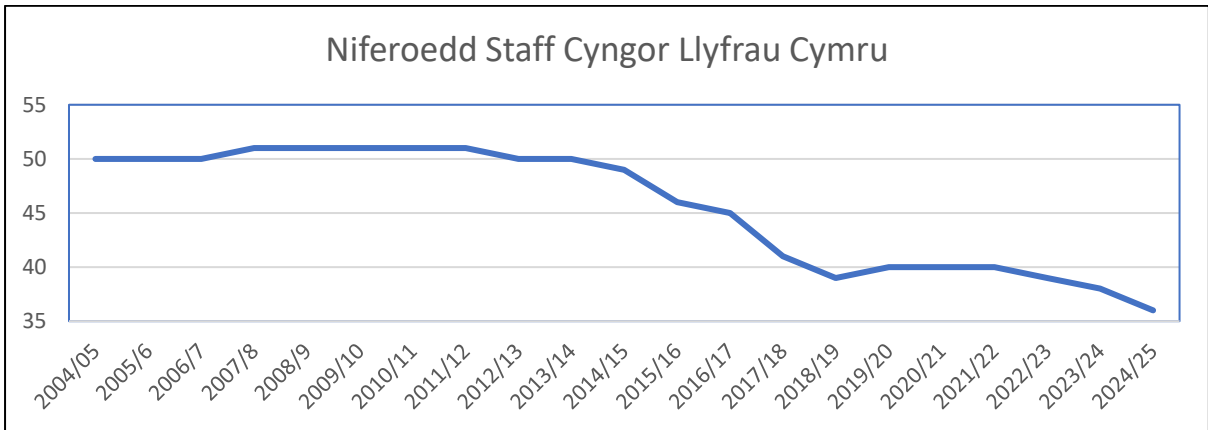
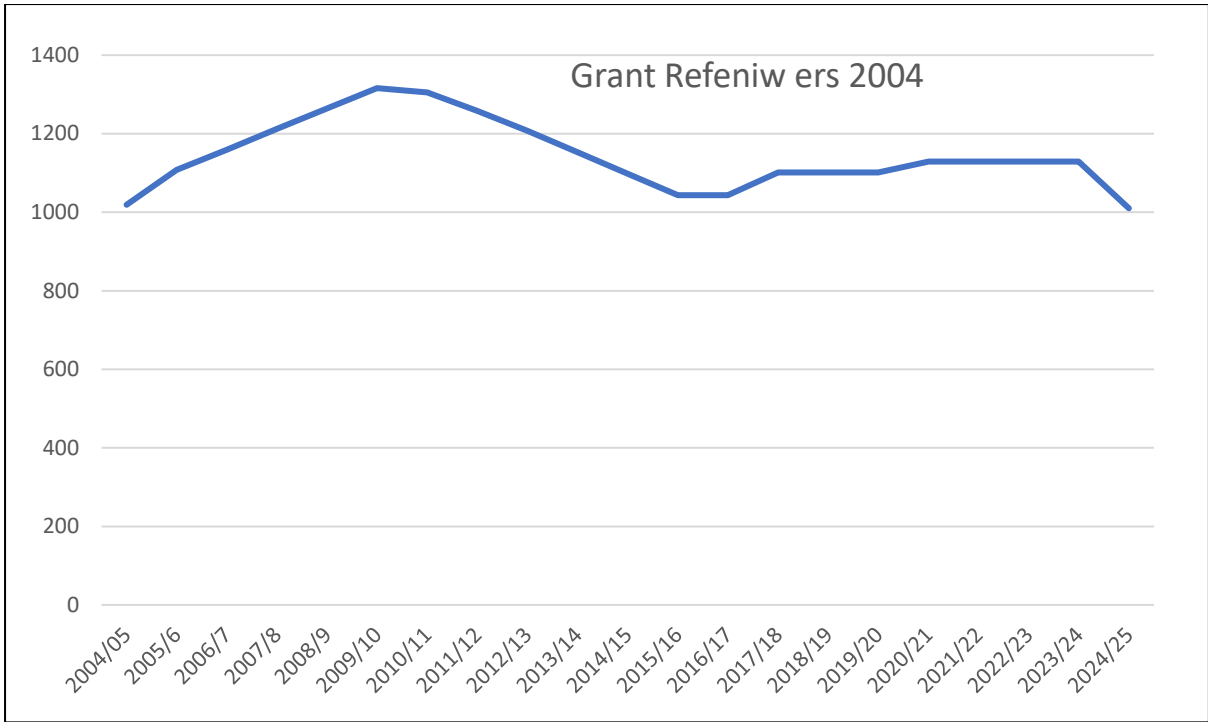
Rwyf wedi amlinellu sut mae ein gwaith yn croesi ar draws gwahanol gyfrifoldebau adrannau'r Llywodraeth a sut mae ein seilwaith yn cefnogi gweithredu polisiâu allweddol Llywodraeth Cymru; hefyd beth fydd effaith y toriad arfaethedig o 10.5% yng nghyd-destun cymharol maint ein cyllid grant, yn enwedig o ran y Grantiau Cyhoeddi. Rwyf yn eich annog, felly, i gefnogi gostyngiad i'r toriadau arfaethedig gan y bydd hyn yn help i'r sector a ninnau i barhau i ddarparu gwasanaethau gwerthfawr i'n cenedl.

Gyda diolch diffuant am roi eich ystyriaeth i'r mater,

Yn gywir,

HELGARD KRAUSE
Prif Weithredwr

Annwyl Weinidog,

Ysgrifennwn atoch mewn braw fod toriad arfaethedig o 10.5% yn wynebu'r diwydiant cyhoeddi yng Nghymru. Mae hyn yn dod ar ôl degawd ble blu toriad o 37% yn nhermau real.

Mae'r toriad yma yn fygythiad dybryd i gyhoeddi yng Nghymru. Eisoës mae'r pwysau ar weisg yn anghynialadwy gyda staff yn llosgi allan dan y pwysau gwaith gyda chyn lleied o gyllid a staff.

Erfyniwn arnoch i leoli'r sector gyhoeddi Cymraeg dan yr un amddiffyniad a mudiadau Cymraeg eraill fel yr Urdd, Canolfannau Cymraeg i Oedolion a'r Mentrau Iaith. Mae'r deunydd a gynhyrchwyd gan y gweisg yn hanfodol er mwyn gwaith pob un o'r rhain, gyda llenyddiaeth yn rhan annatod o holl weithgarwch diwylliannol Cymru.

Ni ellid cynnal gwyliau cerdd dant na pharti adrodd heb farddoniaeth, ni all dysgu'r Gymraeg heb nofelau, ni ellid cynnal sgysiau deallus am wleidyddiaeth, hanes a chymdeithas Cymru heb lyfrau. Mae bygythiad i'r diwydiant cyhoeddi yn fygythiad i hyn oll.

Yng nghyd-destun deddfwriaeth Cymru mae toriad o'r fath yn mynd yn groes i amcan y Miliwn o siaradwyr, yn ogystal â deddf cenedlaethau'r dyfodol. Mae llyfrau yn rhan annatod o'n tirwedd ddiwylliannol, sgil effaith toriad o'r fath yn yr hir dymor yw tirwedd lwm, gan lesteirio potensial creadigol, gwleidyddol, diwylliannol a chymdeithasol Cymru.

Galwn arnoch chi i ail ystyried y toriadau hyn. Mae diwydiant cyhoeddi Cymru mewn sefyllfa fregus ar ôl blynyddoedd o gwtogi mewn termau real. Gan y wladwriaeth ddyletswydd amddiffyn diwydiant sy'n addysgu ac yn peri'r fath les cymdeithasol drwy gynhyrchu llyfrau o safon. Ni ellid disgwyl i'r farchnad rydd gefnogi llyfrau mewn iaith leiafrifol.

Gyda diolch

Cwlm Cyhoeddwyr Cymru ar ran Cyhoeddwyr Llyfrau a Deunyddiau Darllen Cymraeg

Ein cyf/Our ref DB-PO-0041-24

Delyth Jewell AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol

8 Chwefror 2024

Annwyl Delyth,

Rwy'n ysgrifennu atoch ynglŷn â'r cymorth y mae Llywodraeth Cymru wedi'i roi i Undeb Rygbi Cymru (URC) yn ystod y blynyddoedd diwethaf, o wybod bod gan y pwyllgor ddiddordeb yn y materion hynny, a'i fod wedi bod wrthi'n eu hystyried.

Mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi'r cymorth ariannol a ganlyn i URC:

Mis Ionawr 2021 – Cytunodd Gweinidogion Cymru ar becyn o gymorth ariannol ar gyfer chwaraeon a oedd wedi dioddef a cholli incwm o ganlyniad i'r cyfyngiadau Covid-19, lle'r oedd gofyn i gemau gael eu chwarae y tu ôl i ddrysau caeedig yn 2020-21. Cafodd URC a'r pedwar rhanbarth grant o £13.5 miliwn nad oedd yn ad-daladwy ar ôl iddynt golli incwm oddi wrth wylwyr gemau rhyngwladol a gemau Pro-14. Cafodd URC a phob un o'r rhanbarthau rygbi proffesiynol gyfran gyfartal o £2.7 miliwn o'r grant hwnnw.

Mis Ionawr 2022 – Cytunodd Gweinidogion Cymru ar becyn arall o gyllid grant gwerth £3 miliwn, nad oedd yn ad-daladwy, ar gyfer chwaraeon yr effeithiwyd arnynt gan y cyfyngiadau Covid-19 a oedd yn gwahardd gwylwyr rhag mynd i ddigwyddiadau chwaraeon rhwng 26 Rhagfyr 2021 a 21 Ionawr 2022. Cafodd URC gyfran o £475,373 o'r cyllid hwnnw, ac fe'i dosbarthwyd i glybiau rygbi proffesiynol a lled-broffesiynol, oherwydd bod gofyn iddynt chwarae gemau y tu ôl i ddrysau caeedig yn ystod y cyfnod hwnnw.

Mis Mawrth 2022 – Ar ôl i URC wneud cais i'r perwyl hwnnw, cymerodd Llywodraeth Cymru gam digynsail, ond angenrheidiol, gan gytuno i roi benthyciad o £18 miliwn i URC er mwyn iddo fedru ailgyllido'r benthyciad tair blynedd yr oedd ganddo eisoes o dan Gynllun Llywodraeth y DU i roi Benthyciadau Tarfu ar Fusnesau Mawr yn sgil y Coronafeirws (CLBILS). Bryd hynny, nid oedd URC yn gallu bodloni telerau'r benthyciad CLBILS. Fe'i gwnaed yn glir wrth Weinidogion Cymru y byddai'r sefydliad – a'r pedwar rhanbarth – yn wynebu risgiau ariannol a fyddai'n bygwth eu bodoloeth pe na baent yn cael cymorth brys ar ffurf benthyciad wedi'i ailgyllido.

Cafodd benthyciad Llywodraeth Cymru ei roi'n uniongyrchol i URC ar sail amodau y cytunwyd arnynt, a oedd yn adlewyrchu telerau'r CLBILS, ond a oedd yn estyn yn cyfnod

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Dawn.Bowden@llyw.cymru
Correspondence.Dawn.Bowden@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

ad-dalu'n sylweddol i 18 mlynedd. Roedd y cytundeb hwnnw'n cynnig amserlen ad-dalu fwy fforddiadwy i URC ac yn rhoi'r hyblygrwydd ar yr un pryd i'r sefydliad ei adfer ei hun.

Cafodd telerau cyffredinol yr amodau sy'n gysylltiedig â'r benthyciad eu datblygu drwy drafod â Banc Datblygu Cymru, ac mae'r telerau hynny'n ystyried lefel y risg sy'n gysylltiedig â'r benthyciad a'r angen i reoli cymhorthdal.

Mis Mehefin 2023 – Cysylltodd URC â Lywodraeth Cymru i ailnegodi'r benthyciad ar ôl i'w gynllun busnes gael ei newid yn sylfaenol. Arweiniodd hynny at newid rhai o'r telerau a'r amodau, gan gynnwys newid y dyddiad ad-dalu i gyd-fynd â'r dyddiad ailgyllido corfforaethol sydd gan URC gyda'i brif fenthyciwr. Cytunodd y ddau barti ar y newidiadau hynny er mwyn cynorthwyo URC yn ystod cyfnod hynod heriol i'r pedwar rhanbarth ac er mwyn helpu'r gêm broffesiynol i fod yn gynaliadwy yn yr hirdymor.

Nid benthyciad Covid, ond yn hytrach, fenthyciad masnachol, yw benthyciad Llywodraeth Cymru i URC. Ni chreodd Llywodraeth Cymru gynllun benthyciadau Covid ar gyfer sefydliadau chwaraeon yn ystod y pandemig ond fe wnaeth Gweinidogion Cymru ddarparu cynllun grant nad oedd yn ad-daladwy – cafodd rygbi fwy na £14 miliwn mewn grantiau o dan y cynllun hwnnw. Cafodd pob un o bedwar rhanbarth rygbi proffesiynol Cymru gyfanswm o ryw £7 i £8 miliwn drwy gyfuniad o grantiau a benthyciadau a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru. Yn ystod y cyfnod hwnnw, rhoddodd Llywodraeth y DU (drwy DCMS – yr Adran dros Dechnoleg Ddigidol, Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon) fenthyciadau i sefydliadau rygbi ar y lefel gyfatebol yn Lloegr drwy ei Phecyn Cymorth y Gaeaf ar gyfer chwaraeon.

Mae'r cymorth sylweddol hwn – gan gynnwys camau digynsail i estyn cyfnod ad-dalu'r benthyciad – yn arwydd o'n cefnogaeth i URC ac i rygbi yng Nghymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn gwerthfawrogi pa mor bwysig yw rygbi i ddiwylliant a chwaraeon yng Nghymru. Byddwn yn parhau i drafod ag URC er mwyn sicrhau bod gan y gêm ddyfodol cadarnhaol a chynaliadwy ar bob lefel.

Mae cyllideb Cymru yn wynebu'r setliad anoddaf a llymaf y mae wedi'i gael oddi wrth lywodraeth y DU ers dechrau datganoli. Mae'n cyllideb yn werth £1.3 biliwn yn llai nag ar ddechrau cyfnod yr adolygiad cynhwysfawr o wariant. Mae hynny wedi rhoi pwysau aruthrol ar draws holl feysydd y Llywodraeth, ac yn golygu bod llai o gyfle o lawer i gyllidebau datganoledig ddarparu'r cymorth ychwanegol y mae ei angen ar lawer o fusnesau. Mae'r camau a gymerwyd gennym i gefnogi rygbi proffesiynol wedi mynd ymhellach na'r camau sydd wedi bod ar gael i rygbi yn Lloegr, ond mae maint y straen ariannol sy'n wynebu cyllideb Cymru ar hyn o bryd yn cyfyngu ar yr opsiynau sydd ar gael i Weinidogion Cymru fedru ymyrryd.

Yn gywir,

Dawn Bowden AS/MS

Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Arts, Sport and Tourism

Mark Drakeford AS
Y Prif Weinidog
Llywodraeth Cymru

09 Chwefror 2024

Confensiwn UNESCO ar Ddiogelu Treftadaeth Ddiwylliannol Anniriaethol

Annwyl Mark,

Yn ein cyfarfod ar 24 Ionawr 2024, buom yn ystyried y cyntaf o'n hadroddiadau monitro chwarterol ar Gysylltiadau Rhyngwladol, ac yn trafod cynlluniau Llywodraeth y DU i gadarnhau Confensiwn UNESCO ar Ddiogelu Treftadaeth Ddiwylliannol Anniriaethol.

I'n helpu i ystyried y mater hwn ymhellach, byddai'r Pwyllgor yn ddiolchgar o gael y wybodaeth a ganlyn:

1. Barn Llywodraeth Cymru ynghylch:
 - a) Y DU yn cadarnhau'r Confensiwn;
 - b) gwerth a manteision aelodaeth y DU i Gymru; a
 - c) threftadaeth ddiwylliannol anniriaethol yr hoffai ei gweld yn cael ei chynnwys ar y rhestr, a pham.
2. Pa gynlluniau sydd ar waith i Lywodraeth Cymru goladu ei rhestr ei hun.
3. A yw Llywodraeth Cymru wedi awgrymu treftadaeth ddiwylliannol anniriaethol i'w chynnwys, a'r rhesymeg dros ei chynnwys.

4. A yw Llywodraeth Cymru o blaid cynnwys yr enghreifftiau a restrir yn y datganiad i'r wasg gan Lywodraeth y DU, megis rasys ffordd Nos Galan, canu Plygain, y Fari Lwyd, Dydd Gŵyl Dewi, Sioe Frenhinol Cymru, Dydd Santes Dwynwen ac Eisteddfodau.
5. A ellid defnyddio rhestrau presennol, megis yr un a gynhelir gan Museums Galleries Scotland.
6. Sut mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio gyda Llywodraeth y DU i baratoi ar gyfer cadarnhad a pha mor aml y maent yn cydweithio fel hyn.
7. Cyfraniad Llywodraeth Cymru hyd yma at rwymedigaethau rhyngwladol y DU yn y maes hwn, gan gynnwys cytundebau diwylliannol rhyngwladol fel y Confensiwn hwn.
8. Sut mae Llywodraeth Cymru wedi cyfrannu at ddylunio'r arolwg cyhoeddus sy'n rhan o ymgynghoriad Llywodraeth y DU.
9. A fydd angen adnoddau ychwanegol i goladu a chynnal rhestr Cymru, a beth yw'r adnoddau hyn.
10. Pa drefniadau sydd ar waith i sicrhau y caiff rhwymedigaethau'r Confensiwn eu monitro ac y cydymffurfir â hwy.
11. Sut y bydd Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod tarddiad treftadaeth ddiwylliannol anniriaethol yn unigryw i Gymru gan fod llawer o'n treftadaeth a'n traddodiadau diwylliannol yn rhannu gwreiddiau â phobloedd Celtaidd o bob rhan o Ewrop.

Yn olaf, ac yng nghyd-destun y drafodaeth hon, byddem yn ddiolchgar o ddeall beth yw barn Llywodraeth Cymru mewn perthynas â galwadau am ddynodi Dydd Gŵyl Dewi yn ŵyl gyhoeddus genedlaethol.

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech ymateb erbyn 08 Mawrth 2024. Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad er gwybodaeth.

Yn gywir,

Delyth Jewell AS
Cadeirydd y Pwyllgor

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Y Gwir Anrhydeddus Lucy Frazer CB AS
Yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y
Cyfryngau a Chwaraeon
Llywodraeth y DU

09 Chwefror 2024

Confensiwn UNESCO ar Ddiogelu Treftadaeth Ddiwylliannol Anniriaethol

Annwyl Lucy,

Yn ein cyfarfod ar 24 Ionawr 2024, bu'r Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol yn trafod cynlluniau Llywodraeth y DU i gadarnhau Confensiwn UNESCO ar Ddiogelu Treftadaeth Ddiwylliannol Anniriaethol.

I'n helpu i ystyried y mater hwn ymhellach, byddai'r Pwyllgor yn ddiolchgar o gael y wybodaeth a ganlyn:

1. Pa fanteision y gellir eu disgwyl o fod yn rhan o'r rhestr genedlaethol, megis mynediad at gyllid neu fentrau i gefnogi treftadaeth anniriaethol?
2. O ran y paneli cymeradwyo a fydd yn cael eu dyrannu i bob cenedl, sut y caiff y panel i Gymru ei sefydlu, a pha lywodraeth fydd yn gyfrifol amdano? Er enghraifft, ai Llywodraeth Cymru fydd yn pennu aelodaeth y panel yng Nghymru?
3. Sut y mae Llywodraeth y DU yn rhagweld 'rhestr gydnaws' yn gweithredu, a sut y bydd Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn cydweithio i gynnal trefniadau'r Confensiwn?
4. Sut y bydd Llywodraeth y DU yn gweithio gyda'r llywodraethau datganoledig i sicrhau y caiff y rhestr ei chynnal?

Edrychaf ymlaen at glywed gennych maes o law. Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad yn y Senedd er gwybodaeth.

Yn gywir,

Delyth Jewell

Delyth Jewell AS

Cadeirydd y Pwyllgor

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Richard Collier-Keywood
Cadeirydd
Abi Tierney
Prif Weithredwr
Nigel Walker
Cyfarwyddwr Gweithredol Rygbi
Undeb Rygbi Cymru

09 Chwefror 2024

Honiadau yn ymwneud ag Undeb Rygbi Cymru - y wybodaeth ddiweddaraf am hynt adroddiad yr adolygiad annibynnol

Annwyl Richard, Abi, a Nigel,

Diolch i chi am ddod i sesiwn dystiolaeth gyda'r Pwyllgor ar 24 Ionawr 2024, lle buoch chi'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf inni am ymateb URC i ganfyddiadau'r adolygiad annibynnol diweddar i honiadau o agweddau rhywiaethol, casineb at fenywod, homoffobia a hiliaeth yn y sefydliad.

Gwnaeth yr adroddiad yn glir bod angen gwneud cryn dipyn o waith er mwyn ailadeiladu ymddiriedaeth yn URC, ac i fynd i'r afael â diffygion difrifol yn niwylliant, llywodraethiant ac arweinyddiaeth y sefydliad. Mae'r Pwyllgor yn croesawu hynt y gwaith hyd yma i fynd i'r afael ag argymhellion yr adroddiad. Rydym yn arbennig yn canmol penodi grŵp goruchwyllo allanol i sicrhau bod y cynnydd hwn yn parhau ar raddfa gyflym, yn ogystal â'ch addewid i gyhoeddi 'adroddiadau cynnydd' rheolaidd. Hyderwn y bydd y rhain yn rhoi sicrwydd o ymrwymiad yr uwch dîm arwain i sicrhau llwyddiant URC yn y dyfodol.

Nodwn o'ch 'adroddiad cynnydd' chwarterol cyntaf y disgwylir i nifer o gamau gweithredu sy'n deillio o'r adolygiad annibynnol fod ar waith erbyn 30 Mehefin 2024. Er mwyn i ni gael gwybod am hynt eich gwaith, hoffem gymryd tystiolaeth gennych eto yn gynnar yn nhymor yr hydref 2024, yn dilyn y garreg filltir honno.

Edrychwn ymlaen at gael y wybodaeth ddiweddaraf maes o law.

Yn gywir,

Delyth Jewell

Delyth Jewell AS
Cadeirydd y Pwyllgor

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

From:

Sent: Tuesday, February 20, 2024 5:40 PM

To:

Subject: ITV Wales news item

Good evening

Bringing to your attention and sharing with you a written statement which has been given to ITV Wales in advance of a news item to be aired this evening, Tuesday 20 February, from 6pm.

Our CEO Abi Tierney has also given an interview to ITV Wales which expands on some of the sentiment found below.

We have been informed that the interview and associated news item will feature alongside a contribution from a former Group employee, who has asked to remain anonymous.

Specifically, this individual describes negative experiences whilst working for the Group in 2019 and 2021.

It should be noted that we have taken care to respect this individual's desire to remain anonymous in the words provided below, which should explain the lack of any direct reference to an incident or incidents.

Finally, we feel it is important to let you know that Abi has repeated calls today to WRU staff and anyone who has been affected by what is described or any other related incident to please get in touch with her directly, contact their line manager or use the anonymous hotline found via the SeeHearSpeakUp website or at 0800 056 2539, to seek support.

Comment:

'Firstly, it is vitally important for me, on behalf of everyone at the Welsh Rugby Union, to formally apologise directly to the individual involved. The behaviour described is totally unacceptable and was not ever, and will not ever, be tolerated.

'Our culture did not prevent such an incident from happening and, whilst we know our People team worked hard to offer support and care over an extended period of time, some of our HR policies for addressing such incidences were not right. We have said already that we regret the use of non-disclosure settlements or similar arrangements where employment ended.

'More widely, I would like to reiterate the full apology both myself and others have previously offered to anyone who has been affected by issues and challenges highlighted by our recent Independent Review.

'Although the person has wished to remain anonymous, from the description of the circumstances, it is our understanding that this is one of the cases examined by the Review and in this way has already fed the recommendations for change that we are committed to deliver. The Review gives us a roadmap to continuous improvement and our current progress against the recommendations can be found here: <https://community.wru.wales/cy/the-wru/reports/>'

'The Review was conducted independently to the WRU. However, we know that the Review Team made many direct approaches and had an open call for people to speak to them and we co-operated with and encouraged this. Specifically, we made it clear that we would be happy for anyone to speak freely with the Review Team, including those who had left employment and were the subject of confidentiality arrangements. People who spoke to the Review team did so on a confidential basis. We therefore cannot confirm and do not know whether this person decided to speak to the Review or not.

'We continue to encourage people to access our whistleblowing line if they are uncomfortable speaking to their line management about any issues. As we have already said, we understood that historical cases may come forward during and after the Review period. We continue to welcome dialogue with anyone involved or affected by any of the issues raised, so that we can apologise to them and continue to learn and improve.'

WRU Group CEO Abi Tierney.

Dyweddodd Prif Weithredwr Undeb Rygbi Cymru Abi Tierney:

'Yn gyntaf, mae'n hynod o bwysig i mi, fy mod ar ran pawb yn Undeb Rygbi Cymru, yn ymddiheuro'n ffurfiol i'r unigolyn o dan sylw. Mae'r ymddygiad â ddisgrifiwyd yn hollol anerbyniol ac ni fydd fyth yn cael ei oddef.

'Mae'n amlwg na lwyddodd ein diwylliant o fewn y gweithle ar y pryd i atal y digwyddiad. Ry'n ni'n gwybod y gweithiodd ein tîm Adnoddau Dynol (Pobl) yn galed dros gyfnod maith o amser, i gynnig cefnogaeth a gofal. Ry'n ni hefyd wedi dysgu y gellid fod wedi gwneud rhai pethau'n well yn ystod y broses. Ry'n ni eisoes wedi dweud ei bod yn edifar gennym bod cytundebau atal datgelu a threfniadau tebyg wedi eu defnyddio pan ddaeth y cyfnod cyflogaeth i ben.

'Yn ehangach, hoffwn bwysleisio unwaith eto ein bod yn ymddiheuro'n llawn i unigolion sydd wedi cael eu heffeithio gan ddigwyddiadau a heriau sydd wedi eu nodi yn yr Adolygiad Annibynnol diweddar.

'Er bod y person ar yr achlysur hwn, wedi penderfynu aros yn ddi-enw – mae'r disgrifiadau a'r amgylchiadau yn ein harwain i gredu bod yr achos penodol hwn, eisoes wedi cael ei archwilio gan y Panel Adolygu. Mae'r Panel hwnnw wedi cynnig argymhellion penodol i ni ac ry'n ni fel Undeb wedi ymrwymo i gyflwyno'r newidiadau hynny. Mae'r broses hon yn cynnig arweiniad clir i ni am sut y gallwn ni barhau i wella ein darpariaeth a gellir gweld statws ein ymrwymadau a'r hyn sydd eisoes wedi ei weithredu yma: <https://community.wru.wales/cy/the-wru/reports/>'

Er mai adolygiad annibynnol oedd hwn, ry'n ni'n gwybod i aelodau o'r Tîm Adolygu gysylltu'n uniongyrchol gydag unigolion gan wahodd pobl i rannu eu profiadau. Mae Undeb Rygbi Cymru wedi annog hyn hefyd ac wedi cydweithio'n llwyr gyda'r broses. Rydym yn benodol – wedi datgan ein bodlonrwydd i unrhyw unigolyn siarad yn agored gyda'r Tîm Adolygu – gan gynnwys cyn-aelodau staff oedd wedi arwyddo cytundebau atal datgelu. 'Roedd yr holl sgysiau hyn yn gyfrinachol ac felly ni allwn gadarnhau – gan nad ydym yn gwybod hynny – os y gwnaeth yr unigolyn o dan sylw yng nghyd-destun yr honiad penodol hwn – siarad gyda'r Adolygiad neu beidio.

'Ry'n ni'n parhau i annog unigolion i ddefnyddio ein llinell ffôn gyfrinachol 'Chwythu'r Chwiban' os nad ydynt yn gyfforddus yn trafod unrhyw fater gyda'u rheolwr llinell. 'Roedd yr Undeb yn deall y byddai'n bosib i achosion hanesyddol gael eu cyflwyno yn ystod ac wedi cyfnod yr Adolygiad. Mae

Undeb Rygbi Cymru yn parhau i groesawu trafodaeth gydag unrhyw unigolyn sydd wedi cael ei effeithio gan unrhyw fater sydd wedi cael ei godi – fel y gallwn ymddiheuro iddynt a pharhau i ddysgu a gwella'n darpariaeth yn y dyfodol.”

Diwedd

Ends

Mark Drakeford AS
Prif Weinidog Cymru
Vaughan Gething AS
Gweinidog yr Economi
Llywodraeth Cymru

09 Chwefror 2024

Blwyddyn Cymru ac India

Annwyl Mark a Vaughan,

Yn ein cyfarfod ar 24 Ionawr 2024, buom yn trafod cynlluniau Llywodraeth Cymru ar gyfer dathliad blwyddyn Cymru yn India yn ystod 2024.

Mae'r Pwyllgor yn croesawu ymgyrch Cymru yn India a hoffai wybod mwy am y maes hwn o waith Llywodraeth Cymru ar Gysylltiadau Rhyngwladol - yn enwedig yng ngoleuni'r hinsawdd ariannol heriol y gosodwyd Cyllideb Ddrafft 2024-25 ynddo, a'r effeithiau posibl ar yr hyn y gellir ei gyflwyno. Byddwn yn ddiolchgar am eich ymateb i'r cwestiynau a ganlyn:

1. A allwch chi roi rhagor o wybodaeth i'r Pwyllgor am gynlluniau Llywodraeth Cymru ar gyfer blwyddyn Cymru yn India 2024, gan gynnwys amserlenni a gweithgareddau sydd wedi'u cynllunio?
2. Pa wersi a ddysgwyd o flynyddoedd blaenorol 'Cymru Yn' ar gyfer Cymru yn India 2024?
3. Yn ystod y gwaith craffu ar Gyllideb Ddrafft 2024-25, dywedodd Gweinidog yr Economi a'r Gweinidog Materion Gwledig wrth Bwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig y bydd rhaglen fasnach Llywodraeth Cymru yn cael ei lleihau oherwydd pwysau cyllidebol. Rydym yn deall y byddai hyn yn golygu cymryd rhan mewn llai o deithiau masnach dramor, ac efallai cynyddu gweithgarwch rhithwir. Sut y mae Llywodraeth Cymru yn cysoni hyn â datganiad y Prif Weinidog mai ffocws Cymru yn India fydd 'datblygu cysylltiadau masnach a buddsoddi, cymell tawel a chysylltiadau iechyd y GIG'?

4. A allwch chi gadarnhau dyraniad y gyllideb ddrafft ar gyfer Cymru yn India 2024 ac a yw hyn wedi'i leihau?
5. Pa effaith, os o gwbl, y mae'r dull diwygiedig yr amlinellodd y Gweinidogion i Bwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig wedi'i chael ar gynllunio ar gyfer Cymru yn India?
6. Yng ngoleuni gostyngiadau i gyllidebau perthnasol, sut y bydd Llywodraeth Cymru yn cydbwysu gweithgareddau Cymru yn India â gweithgareddau rhyngwladol eraill, gan gynnwys â'i pherthnasoedd â blaenoriaeth, fel y'u rhestrir yn y Strategaeth Ryngwladol?
7. A allwch chi gadarnhau a oes cynlluniau ar hyn o bryd ar gyfer ymweliadau tramor gan Weinidogion ag India?

Byddwn yn ddiolchgar o gael ymateb erbyn 08 Mawrth 2024.

Yn gywir,

Delyth Jewell AS
Cadeirydd y Pwyllgor

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Huw Irranca-Davies AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
huw.Irranca-Davies@senedd.wales

12 Chwefror 2024

Annwyl Huw,

Rwy'n ysgrifennu mewn ymateb i'ch llythyr ynglŷn â'r Bil Diogelu Data a Gwybodaeth Ddigidol (y Bil) dyddiedig 31 Ionawr.

Mae eich llythyr yn cyfeirio at drafodaethau a gynhaliwyd gan y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad ynghylch cymal 114 y Bil (marchnata uniongyrchol at ddibenion ymgysylltu democrataidd) ac yn gofyn fy marn a manylion pellach ar nifer o faterion.

Mewn perthynas â'ch cwestiwn ynghylch asesiad Llywodraeth Cymru o gysylltiad cymal 114 â Rheol Sefydlog 29. Mae cymalau 108 i 119 o'r Bil yn gwneud diwygiadau i Reoliadau Preifatrwydd a Chyfathrebu Electronig (Cyfarwyddeb y CE) 2003 (Rheoliadau PEC) ac mewn perthynas â hwy. Mae'r Rheoliadau PEC hyn yn ymwneud â diogelu preifatrwydd gwrthrych y data mewn perthynas â chyfathrebu electronig. Felly, i'r graddau y mae Rheoliadau PEC yn gymwys i brosesu data personol, mae cymal 114 yn ymwneud â mater a gadwyd yn ôl o ddiogelu data personol (paragraff 170 o Atodlen 7A i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006). Felly, nid yw Rheol Sefydlog 29 yn gysylltiedig.

Ni ymgynghorwyd â Llywodraeth Cymru gan Weinidogion Llywodraeth y DU wrth baratoi'r cymal hwn, ac nid yw ei sylwedd na'i fwriad polisi wedi'i godi gyda ni. Rydym yn nodi'r sylwadau a wnaethpwyd yn nhrefnadaeth Senedd y DU ar y ddarpariaeth hon.

Mae fy swyddogion wedi siarad â'u cymheiriaid yn Llywodraeth y DU sydd wedi cynghori nad oes cynlluniau ar hyn o bryd i baratoi rheoliadau gan ddefnyddio'r pŵer newydd hwn ar gyfer etholiadau datganoledig. Pe bai'r sefyllfa hon yn newid, byddaf yn hysbysu'r Pwyllgor.

Hyderaf fod y llythyr hwn yn rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen ar y Pwyllgor.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru
Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn y Gymraeg. Bydd gohebiaeth sy'n dod i law yn Gymraeg yn cael ei hateb yn Gymraeg, ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 78
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Rwy'n copïo'r llythyr hwn at y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol, ac at y Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink that reads "Mark Drakeford". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

MARK DRAKEFORD

Y Gwir Anrh Michelle Donelan AS

Ysgrifennydd Gwladol dros Wyddoniaeth, Arloesi a Thechnoleg

Llywodraeth y DU

19 Chwefror 2024

Cofrestr Asedau Tanddaearol Cenedlaethol

Annwyl Michelle,

Rwy'n ysgrifennu atoch yn dilyn ystyriaeth y Pwyllgor o Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol yn ymwneud â'r Bil Diogelu Data a Gwybodaeth Ddigidol (Rhif 2) ("y Bil"). Yn ystod cyfnod adrodd trafodion deddfwriaethol yn Nhŷ'r Cyffredin, fe wnaethoch gyflwyno diwygiadau i'r Bil yn ymwneud â sefydlu Cofrestr Asedau Tanddaearol Cenedlaethol.

Fel y gwyddoch, mae cannoedd o berchnogion asedau tanddaearol ledled y wlad, yn amrywio o lywodraeth leol i gwmnïau cyfleustodau. Bydd gan yr holl berchnogion hyn eu prosesau ar gyfer cynnal data o'r fath. Er nad oes gennym safbwynt penodol ar sefydlu cofrestr o'r fath, mae gennym bryderon bod y Bil diwygiedig yn trosglwyddo pwerau i'r Ysgrifennydd Gwladol, drwy bwerau rheoleiddio, i wneud penderfyniadau ar Gofrestr Asedau Tanddaearol Cenedlaethol fel y mae'n ymwneud â Chymru.

Mae Llywodraeth Cymru wedi mynegi "pryderon polisi cyfansoddiadol" ynghylch pwerau rheoleiddio o dan Ddeddf Ffyrdd Newydd a Gwaith Stryd 1991 yn cael eu trosglwyddo o Weinidogion Cymru yn ôl i'r Ysgrifennydd Gwladol (fel y nodir ym mharagraff 22 o'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol Rhif 3). Nid ydym yn sicr, fodd bynnag, am ei farn na'i ran yn y mater polisi hwn yn fwy cyffredinol.

Hoffem wybod pa drafodaethau rydych chi neu'ch swyddogion wedi'u cael gyda Llywodraeth Cymru ynghylch sefydlu Cofrestr Asedau Tanddaearol Cenedlaethol. Hoffem gael gwybod yn arbennig, pa ystyriaethau sy'n cael eu rhoi i gymwyseddau datganoledig a sut y cânt eu rheoli. Byddem hefyd yn

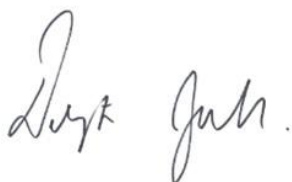

croesawu amlinelliad gennych am beth yw rhan Llywodraeth Cymru yn y gwaith o ddatblygu'r polisi ar gyfer cofrestr o'r fath.

Fel y mae, mae'r diffyg manylion a thryloywder ym Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol Llywodraeth Cymru ynghylch y diwygiadau i'r Bil (a nodwyd fel rhai sy'n gofyn am gydsyniad deddfwriaethol y Senedd) wedi rhwystro ein gallu i asesu goblygiadau polisi'r newidiadau hyn. Byddem, felly, yn croesawu eglurder am eich trafodaethau â Llywodraeth Cymru i gynorthwyo ein hystyriaethau.

Wrth i'r Bil fynd rhagddo drwy Dŷ'r Arglwyddi, byddem yn ddiolchgar o gael ymateb brys i'r mater hwn. Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeiryddion Pwyllgor Newid Hinsawdd ac Amgylchedd y Senedd a Phwyllgor Deddfwriaethol, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad y Senedd er gwybodaeth.

Yn gywir,

Delyth Jewell AS
Cadeirydd y Pwyllgor

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Dafydd Rhys

Prif Weithredwr

Cyngor Celfyddydau Cymru

19 Chwefror 2024

Cymorth Pontio Adolygiad Buddsoddi

Annwyl Dafydd,

Ysgrifennaf atoch yn dilyn ein hystyriaeth, o [ohebiaeth](#) ar 8 Chwefror 2024 gan Ddirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth ynghylch dyfodol National Theatre Wales. Yn y llythyr hwnnw, dywedodd y Dirprwy Weinidog:

"... mae Cymorth Pontio ar gael i sefydliadau presennol ym Mhortffolio Celfyddydol Cymru, gan gynnwys National Theatre Wales, a fu'n aflwyddiannus yn eu cais yn yr Adolygiad Buddsoddi hwn. Mae'r cymorth hwn yn cynnwys cymorth ariannol ac yn cynnig cyngor ac arbenigedd ychwanegol a phenodol i helpu'r sefydliadau i addasu i beidio â derbyn eu cyllid blynyddol craidd mwyach."

Byddem yn ddiolchgar pe gallech gadarnhau:

- Faint o arian y mae Cyngor y Celfyddydau wedi'i ddyrannu ar gyfer cyllid pontio;
- Faint o geisiadau sydd wedi'u gwneud am gyllid pontio;
- Beth mae "cyngor ac arbenigedd ychwanegol a phenodol" yn ei gynnwys;
- Faint o geisiadau sydd wedi'u gwneud am gyngor o'r fath;
- Pryd y bydd penderfyniadau ar geisiadau am gyllid pontio yn cael eu gwneud;
- Pryd y bydd ymgeiswyr llwyddiannus yn cael cyllid pontio?

Edrychwn ymlaen at gael eich ymateb.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Delyth Jewell'.

Delyth Jewell AS
Cadeirydd y Pwyllgor

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

**Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg,
Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol**

**Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg,
Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol**

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

SeneddDiwylliant@senedd.cymru

senedd.cymru/SeneddDiwylliant

0300 200 6565

Senedd Cymru

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

SeneddCulture@senedd.wales

senedd.wales/SeneddCulture

0300 200 6565

Lorne Campbell

National Theatre Wales

19 Chwefror 2024

Canlyniad Adolygiad Buddsoddi

Annwyl Lynne

Ysgrifennaf atoch yn dilyn ein hystyriaeth ar 8 Chwefror 2024, o ohebiaeth gan Ddirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth ynghylch dyfodol National Theatre Wales.

Yn anffodus, ymddengys nad yw opsiynau ar gyfer cymorth yn y dyfodol ar gael gan Lywodraeth Cymru, felly byddem yn eich annog i wneud defnydd o'r cymorth pontio sy'n cael ei ddarparu drwy Gyngor y Celfyddydau.

Rydym yn gwerthfawrogi bod hwn yn gyfnod cythryblus ac mai'r flaenoriaeth dros yr wythnosau nesaf fydd darparu gofal a chymorth i'ch staff. Rydym yn dymuno pob llwyddiant i chi yn eich ymdrechion yn y dyfodol.

Yn gywir,

Delyth Jewell

Delyth Jewell AS

Cadeirydd y Pwyllgor

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

**Senedd Cymru
Welsh Parliament**

Tudalen y pecyn 84

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 9

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon